

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
B1101-nt 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Közlemények az orsz. magy. gazdasági egyesület köréből.

Pályázati hirdetmény.

Az országos magyar gazdasági egyesület a tulajdonát képező „Köztelek” című hivatalos lapja szerkesztéséhez egy segédszerkesztői állásra ezennel pályázatot hirdet.

A pályázóktól az egyesület megkívánja, hogy a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémiát mint rendes hallgatók jó sikerrel végezték legyen el, továbbá, hogy valamely jól kezelt uradalomban eltöltött néhány évi gyakorlati működést tudjanak kimutatni ezenkívül szakirodalmi működéssel már birjanak és végül a magyar nyelven kívül legalább egy idegen nyelvet szóban és írásban tökéletesen birjanak.

A segédszerkesztő fizetése egyelőre évi 800 frtban van megállapítva és a kinevezés három havi próbaidőre történik, mely után a segédszerkesztő teljesen megfelelő volta esetén véglegesítetik.

A segédszerkesztő teendőit a lap szellemi és technikai előállításánál a fellelős szerkesztő által reábizandó teendők képezik.

Az állást a kinevezett pályázónak 1894. évi január hó 1-én kell elfoglalnia.

A pályázati kérvények az összes végzett tanulmányokról és teljesített gyakorlati működésről szóló bizonyítványok hiteles másolataival, rövid életleirással, és az irodalmi működésnél az illető munkákra való pontos hivatkozással felszerelve f. évi december hó 15-ig az országos magyar gazdasági egyesület elnökségéhez (Budapest, Köztelek) nyújtandók be.

Orsz. magyar gazdasági egyesület.

Pályázati hirdetmény.

Az országos magyar gazdasági egyesület ezennel pályázatot hirdet egy gyakornoki állásra.

A pályázóktól az egyesület megkívánja, hogy a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémiát jó sikerrel végezték legyen, továbbá, hogy valamely jó kezelt gazdaságban néhány évi gyakorlati működést kimutassanak és a magyar nyelven kívül legalább egy idegen nyelvet szóban és írásban tökéletesen birjanak. A szakirodalmi működést is kimutatni képes pályázók előnyben részesülnek.

A gyakornok fizetése évi 600 forintban van megállapítva; az alkalmazás, egy havi próbaidővel, egyelőre egy év tartamára ideiglenes.

A gyakornok működését az egyesületi igazgató szabja meg.

Az állást a kinevezett pályázó köteles 1894. évi január hó 1-én elfoglalni.

A pályázati kérvények az összes végzett tanulmányokról és teljesített gyakorlati működésről szóló bizonyítványok hiteles másolataival, rövid életleirással, esetleges irodalmi működésnél az illető munkákra való pontos hivatkozással felszerelve f. évi december hó 15-ig, az országos magyar gazdasági egyesület elnökségéhez (Budapest, Köztelek) nyújtandók be.

Az országos magyar gazdasági egyesület.

Folyó évi november hóban befizetett alapítványi kamatok és évdíjak.

1894. évi alapítványi kamatok: Baranyai István 10 frt 50 kr.

1893. évi alap. kamatok: Justh István 11 frt 03 kr., Máday Izidor 10 frt 50 kr., Ozezy Cherubin báró 11 frt 03 kr., Prónay Adorján báró 10 frt 50 kr., Pejacsevich Arhur gr. 10 frt, Sztankovászký János 21 frt, Szécsényvidéki gazdasági egyesület 10 frt, Végh Arthur 10 frt, Zichy Antal 10 frt 50 kr.

1895. évi évdíjak: Kühne Ede 10 frt.

1894. évi évdíjak: Geisz László, Gyürky Gábor, Hász Antal, Kühne Ede, Magyaróvári gazd. akadémiái haligatók gazdasági egylete, Madarász Géza, Negró Adolf

és id. Perlaky József egyenként 10 forint, Podmaniczky Géza báró 1 frt, Deutsch Gyula 5 frt.

1893. évi évdíjak: Benkő Karoly, Bárczay Elemér, Darvas Gábor, Dumtsa Sándor, Dobsin István, Forster Kálmán, Frey Gusztáv, Fáy Zoltán, Freund Ferencz, dr. Gerlóczy Gyula, Gruber György, Geisz Gyula, dr. Hegedűs János, Hunyady László gróf, Hász Antal, Halász Zoltán, Kovácsy Béla, Kiss Karoly, Kossey Elek, Lovasi Akos, Miklóská Kálmán, Molnár Lajos, Mezey Gyula, Németh József, Ordódy Pál, Pécsi káptalan, ifj. Pongrácz Jenő gróf, Podmaniczky Géza báró, Purtyl Zsigmond, Petrovits László, Perczel Dezső, Pick Oswald, Rohonczy Gedeon, Rakovszky István, Reck Géza, Sorger Jakab és társa, Sigmund Dezső, Sauerbora Károly, Szunyogh Szabolcs, Szávost Emil, Szikszay Károly, Szabó János, Szücs Dezső, Szilassy István, Tobisch Ede, dr. Tóth János, Tóth Lőrincz, Tahy István, Tischler Mór, Vaska Gyula, Valkó József, Virágh Vincze, Wolfner József egyenként 10 frt, Borbély Géza, Kenyeres János, Szikszay Béla és Deutsch Gyula egyenként 5 frt.

1892. évi tagdíjak: Dr. Tóth János és Fischler Mór 10-10 frt.

Az igazgató-választmány ülése.

(1893. december 7.)

Az Országos magyar gazdasági egyesület igazgató-választmánya 1893. évi december 7-én a Köztelken ülést tartott.

Jelen voltak: Gróf Desseuffy Aurél elnöke alatt gróf Andrássy Aladár alelnök, Balás Árpád, Baross Karoly, Bernát István dr., Cserháti Sándor, id. Cséry Lajos, Galgóczy Károly, Harkányi Károly, Kállay András, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Kovacs Jenő, Libits Adolf, Máday Izidor, Nagy Dezső, Perczel Dezső, gr. Pallavicini Ede, Rakovszky István, Reusz Henrik, Steiger Gyula és Tormay Béla választmányi tagok, dr. Darányi Gyula egy. ügyész. A tisztviselőkar részéről Forster Géza igazgató, Szilassy Zoltán és Paikert Alajos titkárok.

Elnök megnyitja az ülést, üdvözlö a megjelent választmányi tagokat.

Igazgató bemutatja az őszi közgyűlés és a múlt havi választmányi ülés hitelesített s az elnök által aláírt jegyzőkönyveit.

Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyv hitelesítése.

Jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Elnök ajánlatára a választmány Rakovszky István és Harkányi Károly tagokat kéri fel.

Taglétszám.

Igazgató jelenti, hogy az 1893. évi október hó 13-án megtartott választmányi ülés óta a tagok állományában a következő változások történtek.

Luczernát, lóherét, baltaczimet, nyulszapukát, komlóherét, bibor és fehér herét és egyáltalán gazdasági magvakat legmagasabb áron vásárol a **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE BUDAPEST** Alkotmány-utca 31, Váci-körut sarok.

Ujonnan beléptek:

Bolgár János, Rothmayer Imre, Veiler Rezső, Boros Zoltán, Czegléd Tivadar, Jancsó Dezső, Ofner Oszkár dr., Deutsch Gyula, Zámory Béla, Nagy Vincze, Juhász Antal, Szalay István, Szentiványi Oszkár atlépelt alapítónak.

1893. év végével lejárt tagságukat megújították:

Zichy István gróf, Tóth Lajos, Rohrer Ferencz, Rósa Imre, Propper Sámuel, Pécsei káptalan, Leidenfrost Tivadar, Kovács László, Geisz László, Feher Zoltán, Deutsch Sándor, Bajor József, Dessewffy Ödön, Szobonya Bertalan, Schlauch Nándor, Németh Pál, Elek István, Csillag Gyula dr., Hegedüs József, Szemere Huba, Stummer Sándor báró, Perlaky József, Rosenthal Alfréd, Roxer Jenő, Schlichter Izidor, id. Birly Lajos, Döry Vilmos, Kiss Gyula, Rohonczy Gida, Sorger Jakab és tarse, Szabó Arnold, Szandner Ernő, Jeney Ernő, Döry József, Negro Adolf, Magyar óvári gazdasági akadémiai hallgatók gazd. egylete, Jablonovszki József, Kunfy Adolf, Vimmer Károly, Keszthelyi gazd. tanintézet hallgatók «Georgicon» gazd. köre, Kühne Ede.

Külpésüket bejelentették:

Ausländer Henrik, Sziványi József, Szávost Emil, Lakner János.

Meghaltak:

Török Abel, dr. Gerlóczy Gyula, Serényi László gróf, Oroszka Ignác (alapító).

Az ujonnan beléptettek a választmány örömmel üdvözi a tagok sorában, az elhunytak fölött pedig részvétét jegyzőkönyvileg fejezte ki.

A taglétszám a következő: 425 alapító-, 1581 évdijs-, összesen 2006 tag.

Változások az egyesületi tisztviselői karban.

Igazgató előterjeszti, hogy Baross Károly szerkesztőtítkárnak állásáról történt lemondása következtében a lapfelügyelőbizottság, továbbá a pénzügyi bizottság tagjai és az elnökségből egybeállított bizalmas értekezlet a szerkesztőtítkári állásra Szilassy Zoltán ügyv.-títkárt, az ekként megüresedő ügyvezető titkári állásra Rubinek Gyulát a «Köztelek» lap társszerkesztőjét, az ujonnan rendszeresített titkári állásra Paikert Alajos s.-títkárt, a segédtitkári állásra Buday Barnabás gyakornokot s a pénztárnoki állásra

Kovács Antalt jelölte ki és ajánlja megválasztásra.

Elnök: Mivel az alapszabályok szerint a tisztviselők választása titkos szavazás által eszközöltetik a választmány által, kéri a tagokat, hogy szavazati lapjaikat nyujtsák be.

Ez megtörténvén, kihirdeti a választás eredményét, mely szerint egyhangulag megválasztottak:

Lapszerkesztő-títkárrá Szilassy Zoltán, ügyvezetőtítkárrá Rubinek Gyula, titkárrá Paikert Alajos és segédtitkárrá Buday Barnabás.

A pénztárnoki állásra 20 szavazattal egy ellenében Kovács Antal martonvásari uradalmi tisztartó választott meg.

Igazgató: az egyesület tisztviselőkarában történt változás következtében és ha a «Köztelek» lap kiadása a «Hazánk» irodalmi vállalatnak adatik, a lapszerkesztő-títkár járandósága a lapkiadásért fizetett összegből fog fedeztetni, az 1894. évre megállapított tisztviselői fizetések költségvetési tetelei is megváltoztathatók a költségvetés keretében, a nélkül, hogy ezen változtatások közgyűlés elé viendők volnának. Erre nézve betervezi a pénzügyi bizottság javaslata alapján összeállított tervezetet.

A választmány a pénzügyi bizottság javaslatát a fizetések változtatására vonatkozólag elfogadja s egyben elhatározza, hogy a tisztviselők 1894. évi adója 270 frt összeggel az egyesület pénztára által fedeztessék. 1894. évre a költségvetés keretében megállapított és az új választások alapján életbe léptetett fizetés-változások.

Igazgató (ingyen lakás) ...	3000 frt
Lapszerkesztőtítkár (jövőben a laptól kapja fizetését) ...	— »
Ügyvezető titkári (ingyen lakás) ...	1400 »
Titkári és könyvtárkezelő ...	1000 »
Segédtitkári ...	800 »
Muzeumfelügyelő (ingyen lakás) ...	800 »
Pénztárnok ...	800 »
Könyvelő ...	600 »
Ugyész ...	400 »
Gyakornok ...	600 »
Gyorsíró ...	700 »
I. szolga ...	540 »
II. szolga ...	450 »
Tóth Lászlóné kegydíja ...	180 »
Tisztviselők adója fizetésük után ...	270 »
Összesen	11.540 frt

Irodahelyiségek világitása.

Igazgató előterjeszti a pénzügyi bizottság javaslatát a villanyvilágításnak a Köztelek épület első emeletére való bevezetésére nézve. — Egy régebbi választmányi határozat folytán a régi ülésterem irodahelyiséggé alakítottát át és a nagy terem a mellette levő kisebb termekkel együtt ülések tartására rendeztetett be. — Most azon ponton allunk, hogy vagy a villanyvilágítás volna bevezetendő, a mit javaslatba is hoz a pénzügyi bizottság vagy pedig petróleumlámpák beszerzése válik szükségessé. A villanyvilágítás bevezetése 2400—2500 frtba kerülne s a pénzügyi bizottság javasolja, hogy ez összeg az alapvagyongból kölcsön vétessék 10 éves törlesztésre.

Steiger Gyula kéri, hogy mennyi a konsum s aggalját fejezte ki, hogy a villanyvilágítás a folyó év folyamán bevezethető volna, mert ez tudomása szerint meg nem történhetik, mert a kábelek lefektetése most szünetelni fog.

Kvassay Jenő megjegyzi, hogy a «Hazánk» irodalmi vállalatna szerződése van a villamosági részvénytársulattal s hihető, hogy egy hét leforgása alatt be lesz vezetve az üllői utra.

Rakovszky István elvileg hozzájárul a villamos világitás berendezéséhez.

Gr. Andrássy Aladár azt véli, hogy ez ügy kiadandó volna az igazgatóságnak tanulmányozás végett, hogy részletes proppozíciókat tegyen; rövid vita után,

Elnök: összegezi a bizottság határozatát, mely szerint a választmány a kérdést kiadja az igazgatóságnak tanulmányozás és jelentéstétel végett.

Lapfelügyelőbizottság jelentése az elmúlt évnegyedről.

A lapfelügyelőbizottság szokásos évnegyedes jelentésében örömmel tudatja a választmánnyal, hogy a lap anyagi ügyei az idei év folyamán annyira javultak, hogy az év végével valószínűleg kedvező megoldást nyernek.

A lap szellemi vezetését illetőleg is csak megelégedését fejezheti ki a lapfelügyelőbizottság s kéri a választmányt, hogy az ideiglenes szerkesztőségnek kifejtett tevékenységéért köszönetét nyilvánítsa.

A lap anyagi jövő kezelését illetőleg a lapfelügyelőbizottság pártolólág betervezi a választmány elé a «Hazánk» irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársasággal a «Köztelek» kiadása

TÁRCZA.

Történeti adatok a bor és champagnerről.

Sokan foglalkoztak már azon tárggyal, hogy minő befolyással volt a bor az emberi nem kedélyállapota és gondolkodás módjának fejlődésére, de többnyire nem merítették ki teljesen e témát s nem voltak oly figyelemmel e tárgy iránt, mint a minőt az megérdemelt volna: épen ezért nem lesz érdektelen megemlékezni dr. Arnaud (Bordeaux) tanulmányáról, melyben a bornak a modern gondolkodásmód fejlődésére gyakorolt befolyásáról ír.

E tudós állítása szerint IV. Henrik, Richelieu és XIV. Lajos a szőlőművelés iránti rendkívüli előszeretettel és vonzalmukból kifolyólag igen sokat tettek annak érdekében s oly nagy eredményeket értek el, a minőt álmodni sem merészeltek volna. Már Dom Perignon de St. Menhould's előtt igen jó bort szűrték Champagneben s jóval a dicső emlékezetű orleansi herceg előtt voltak uralkodók, kik a szorgalmas borivástól nem iróztak. Nem mint hagyomány maradt ránk, de beszélük, hogy Venczel császárnak, midőn 1398-ban VI. Károly királyt Rheimsben meglátogatta, a jó vörös hegyi bortól oly jó kedve szottyant, hogy azt a császári méltóságához illőnek nem mondhatjuk.

Ebben az időben azonban a bor hasonlít-

hatlan rossz ital volt; XIV. Lajos idejében azonban már több és finomabb bort termeltek. — Gomba módra támadtak ebben az időben a bormérések a szőlőhegyek között s csakhamar mind egyiknek meg voltak a maga törzsvendégei, a kik a legszabadabban poharaztak. A jó bornak élénkítő hatása következtében a genialis fők raketa módra szórtak a szikrázó, szellemes elcseket.

De nem sokáig tartott ez általános áramlat, XIV. Lajos utóda XV. Lajos alatt a bor helyét a kávé foglalta el és e kor életére a józanság bélyegét nyomta.

Általában véve oly becsmérőleg és gyűlöletesen irtak e korban az előbbi időszakban elterjedt borivásról s magáról a borról, hogy szinte élvezet lapozgatni dr. Arnaud-nak e tárggyról irt fejezetét.

XIV. Lajos uralkodása alatt olyan eset történt, a mire Bacchus tisztelőinek mindig hálaival kell visszaemlékezniük. — 1688-ban történt az, midőn Dom Perignon, egy jámbor szerzetes, kit társai is maguk között legbölcsebbnek tartottak, a Benedictusnak szentelt s Hautvillers városkához tartozó, Rheimstől 7. Epernaytól pedig 2 órányira fekvő kolostorban a legfontosabb állást, a pinczemesteri állást foglalta el. A pinczemester vállalra igen nagy teletöltség nebezedett. — A kolostornak kizárólagos jövedelme a szőlőhegyek terméséből folyt be s részben eldögvigázatból, részben pedig rendkívüli értelmi képességénél fogva a pinczemester, a ki a szőlőtermények értékesítését vezette, jórészt független volt

többi rendtársától, úgy hogy kezébe volt letéve azok jóléte vagy tönkrementése. Dom Perignon nagy hasznot hajtott ugy rendtársainak, mint az utána következő emberiségnek; — ő találta fel a dugaszfojtást. Az ő előtte való időben, ha egy félig kiürített palaczkot későbbi használatra el akartak tenni, megelégedtek azzal, hogy olajba áztatott kőzdugót tettek a palaczk nyílásába.

E nagy borismerő továbbá még azon felfedezésre jutott, hogy a különböző helyről származó borok, ha azokat megizleli, különböző tulajdonságokkal bírnak. Így azt tapasztalta, hogy némelyik igen jó, más rossz, míg a legnagyobb rész közönséges. Ezt persze már mások is észrevették, de Dom Perignon fejében fogamzott meg először azon idea, hogy az egyik vidék terményét egy másik vagy több vidék terményével összeházasítsa s ily módon oly bort allitson elő, a mely az ő finom ízlesére a jó bornak hatását gyakorolta. Ő volt tehát a laikusok fogalma szerint az első borpancsoló, a kiről a történelem említést tesz. De Dom Perignon becsületes ember volt, megmaradt szorosan a szőlőnedvnei; az ő finom izlése, mely belátása s a borok keverése által üzött munkájának eredményei miatt soha panaszt nem emelték.

Mind e jeles cselekvények mély tudomány és gondos megfontoláshoz voltak az eredményei; a legnagyobb felfedezésre azonban, a melyért a világ a legnagyobb hálaival tartozik neki, a véletlen vezette; egy e ősen bedugaszolt palaczk explodált és az álmelkődő világnak a pezsgő-bor titka volt felfedezve. Senki sem tudott a palaczk

irant kö
vezetésév
javasolja
késztesév
zassék m
változaso
tásanak s
végett sz
jeszt be.

A la
jeszti az
évtől kez
«Hazánk»
társaságra
egyesület
nézve a
is nyujt
beható vi
vált Rakó
Gyula ve
zánk»-ra
nősen ha
sasagnak
irányára
hogy a la
O. m. g.
végleges
Aurél elm
Gyula és
alló bizot

Igazg
tartandó
hivatott,
egyesület
A va
leumon a
alló küldő

A bec
statistika
sági szako

Dr. J
féle perber
mives-isko
7000 frt v

explodálása
Perignon t
vegység; e
lyet dicséré
Miután az
utóda telv
hunytat fel
tumainak s
a vin mou
igy ez né
hagyni. A n
kolostor pi
jokat, akko
birodalmáb
lóban volt.
udvar már
here-ből zs

Talan
győző borá
időnként le
az is, hogy
morságának
hatása volt
seux ivál
varoncok
napjának
rendezett,
souper alka
bachansnók
pata jelent
nemes itall
palaczkot t
Sillery név

iránt kötendő szerződést, míg a lap szellemi vezetésével összefüggő személyes kérdést úgy javasolja megoldani, hogy a lap felelős szerkesztésével Szilassy Zoltán egyesületi titkár biztassék meg. — A lap kezelésénél ekként beálló változásokból kifolyólag a lapszabályzat módosításának szüksége is beállt, melyeket jóváhagyás végett szintén az igazgatóválasztmánynak terjeszt be.

A «Köztelek» lap kiadása.

A lapfelügyelőbizottság azon javaslatot terjeszti az igazgatóválasztmány elé, hogy a jövő évtől kezdve a Köztelek teljes kiadását bizza a «Hazánk» irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaságra, úgy, hogy a lap anyagi ügyeivel az egyesületnek semmiféle gondja ne legyen. Erre nézve a lapfelügyelőbizottság szerződéstervezetet is nyújt be. Az igazgatóválasztmány hosszú és beható vita után, melyben az elnökön kívül kivált Rakovszky István, Nagy Dezső és Steiger Gyula vettek részt, a lap kiadásának a «Hazánk»-ra való bizást elvben elhatározza, különösen hangsúlyozván, hogy a részvénytársaságnak a lap szerkesztésére és szellemi irányára semmiféle befolyása ne legyen, továbbá, hogy a lap tulajdonjoga teljesen érintetlenül az O. m. g. e.-re marad. A szerződés szövegének végleges megállapítására pedig gróf Dessewffy Aurél elnöklété alatt Rakovszky István, Steiger Gyula és dr. Darányi Gyula egyesületi ügyész által bizottságot küldi ki.

Jókai jubileum.

Igazgató jelenti, miszerint a jövő év elején tartandó Jókai-jubileum-ra az egyesület is meghívott, határozatot kér az iránt, vajjon az egyesület képviselhesse-e magát a jubileumon.

A választmány elhatározta, hogy a jubileumon az egyesület elnöke és 2 alelnökéből álló küldöttség által képviseltessék.

Természtatistika.

A bécsi gazdasági egyesület atermésztatistika tárgyában a választmány a közgazdasági szakosztályhoz utasítja tárgyalás végett.

Ügyészi jelentés.

Dr. Darányi ügyész jelentést tesz a Pethő-féle perben. Pethő Miklós volt istvántelki földmivesiskolai igazgató beperelte az egyesületet 7000 frt végkielégítés, vagy évi 1000 frt nyugdíj-

expedálásának oszról felvilágosítást adni. Dom Perignon tudós ember volt ugyan, de nem volt vegyész; elegendő volt neki a pusztá tény, melyet dicséretes buzgósággal igyekezett kihasználni. Miután azonban neki is elkövetkezett vőgőrája, utóda telve a legnagyobb becsvágygyal, az elhunytat felül akarta mulni s merész experimentumainak a vége az lett, hogy működése folytán a vin mousseux iránti hit teljesen megingott. De így ez nem maradhatott s nem is lehetett így hagyni. A midőn az új borral telt üső palackok a kolostor pinczejéből a külvilágba megtaláltak utjokat, akkor már a nagy király hatalma, kinek birodalmában a nap sohasem aldozott le, hanyatlóban volt. Az egykor pazarul fénylő versaillesi udvar már elpusztult s az eleivig, fiatal La Valliere-ből zsémbes öreg lett.

Talán a jó Dom Perignon szikrázó, gyönyörű borának lehet tulajdonítani azt, hogy Lajos időnként lethargiájától meg-zabadt; lehetséges az is, hogy Maintenou madame megszokott komorságának hiánya is a jó bor szűrcsölgetésének hatása volt. Ez idő óta, mint mindig, a vin mousseux iválón kedvelt volt azon fiatal, vig udvaroncok előtt, a kik az Orleansok fel-feltűnő napjának hódolatukkal aldoztak. Egy Anetben rendezett, híressé, vagy inkább hírhedté vált souper alkalmával Sillery marquis vezetése alatt bachansnőknél öltözött fiatal hölgyek egész csapata jelent meg, a kiknek mindegyike egy e nemes itallal megtöltött s virágokkal feldisztett palackot tartott a kezében, mely bor ez idő óta Sillery név alatt volt ismeretes az egész világon.

összeg erejéig. Az elsőfoku bíróság felperest keresetével elutasította és 120 frt perköltség megfizetésében elmarasztalta.

Állatbiztosítási pályázat.

Igazgató jelenti, hogy az állatbiztosítási pályázatra beérkezett pályamunkák megbíralására kiküldött bizottság működését befejezte s miután a miniszterium e kérdést sürgette, a bizottság határozatával és a pályanyertes munkákkal együtt, a választmány utólagos jóváhagyása reményében, az elnökség fölterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, melyben még 1000 forintnyi összeget kér a pályamunkák jutalmazására, mivel két egyenlő értékű, abszolútbecsű és irodalmi színvonalon álló pályamunkát talált a bizottság a beérkezett pályaművek közt, mely két munka mindegyike megérdemli az 1000 frt pályadíjat. Ha a miniszter nem fogja utalványozni a kért összeget, akkor a pályadíj a két szerző közt fog megosztatni.

Az elnökség intézkedését és a pályázat eredményét a választmány tudomásul veszi.

Földmivesiskolai ösztöndíjak.

Az országos magyar gazdasági egyesület kezelésében levő földmivesiskolai alapítványok kamataiból az igazgató választmány a következő ösztöndíjakat osztotta ki:

1. Bakó-féle ösztöndíjat Rapcsák Miklós miskolci születésű rimaszombati földmivesiskolai tanulóknak,

2. a «Nagy Atádi Gazdakör» ösztöndíjára ajánlatot a gazdaköznek Bertalan János kiskovácsi illetőségű szentimeri földmivesiskolai tanuló,

3. a herceg Batthyányi Lajos-féle ösztöndíjat Palotay József császári illetőségű csákvári földmivesiskolai tanulóknak.

Dohányújság segélye.

Igazgató előterjeszti Daróczi Vilmosnak a «Dohányújság» szerkesztőjének évi segélyért való kerelmét.

A választmány a pénzügyi-bizottság javaslata alapján 150 frt évi segélyt szavaz meg az 1894. évre.

Anderegg Felix köszönete.

Anderegg Felix megköszöni tiszteletbeli taggá való megválasztását és legújabb munkáját megküldi az egyesületnek.

Tudomásul szolgál.

Gazdasági gépkísérleti állomás.

Igazgató jelenti, hogy a gazdasági gépkísérleti állomás működését a múlt évben megkezdvén, már több gépet próbált ki s miután e műszaki próbáknál az O. m. g. e. a gazdasági szempontból való megbíralás végett képviselve van, ennél fogva az állomás a bizonyítványokat az egyesületnek is megküldi s azok az egyesület irattárában lesznek elhelyezendők.

Tudomásul szolgál és a felvett jegyzőkönyvek és bizonyítvány-másolatok az irattárba elhelyeztetni rendeltetnek.

Birtok- és bérletközvetítés.

Igazgató előterjeszti Moricz Pál egyesületi tag azon javaslatát, hogy az egyesület a birtok és bérlet közvetítését is vegye ügykörébe.

A választmány e fontos kérdést a központi számviteli iroda szervezése tárgyában kiküldött bizottsághoz utalja.

Száritott répaszelet.

Igazgató bemutatja a választmánynak a hatvani cukorgyár által küldött száritott répaszelet-mintát. Koppély Géza tüzetesen ismerteti a száritott répaszelet előállítás módját és gazdaságos voltát az állattenyésztő gazdára nézve.

A választmány az ügyet az állattenyésztési szakosztálynak adja ki tárgyalás végett.

Miniszteri leiratok.

1. Igazgató jelentést tesz az egyesülethez érkezett leiratokról s azok elintézéséről: a földművelési miniszter meghívta az egyesületet a szőlészeti felsőbb tanfolyam vizsgálatára. Az elnöki intézkedés folytán a vizsgákon való képviselőre Kodolányi Antal és Baross Károly e. tagok kértettek fel s az egyesület tisztviselői is résztvettek.

2. Ugyancsak a földművelési miniszterium megküldte közlés végett az egyesületnek a «Csaky Petronella-féle» alapítvány pályázatát, mely a «Köztelek» lapban meg is jelent.

Tudomásul szolgál.

3. A földművelési miniszter ajánlja az «Állatorvosi sebészet» című munkát, melyet a szerkesztőség a «Köztelek»-ben ismertetett.

4. A földművelési miniszter értesíti az egyesületet, hogy a bécsi kiállítás alkalmával elvett szőzaganes kártérítéseért indított perben kiutalványozta a szükséges összeget.

A champagner akkor igen drága volt; a hautvillersi benediktinuszok pinczemeszterének állítása szerint a palackozott bor tucztatjának ára 250 frank volt; a mi két évszázaddal előbb mesés ár számába ment ilyen dolgoknál.

Külömben pedig nem a marquisnak a neve, hanem egy asszony volt az, a ki a «Sillery»-nek nagy hírnevét és jövedelmezőségét elősegítette, miután általában a champagner és az asszonyok között, akár mint termelőket, akár mint fogyasztókat tekintve, benső és szoros összeköttetés volt. Estreés marchall nője nagyvilági hölgy volt, de e mellett kitűnő házi asszony is. Beültette a szőlőhegyeket Mallyban, Verzyben, Verzenayban és Sillery-ben s mind e hegyek termése egyenkint s összesen is «Sillery» név alatt jött forgalomba. A marchallnő reklámjai soha sem voltak zseniálisabbak, mint a marquiséi, de mindenkor jobban célravezettek. E nő nagy gondot fordított fekvősegeinek gondos mivélésére s ennek következtében azon helyzetben volt, hogy mindig válogatott árut vihett piacra; de kihasznalta a lehetőségét társadalmi állását is azáltal, hogy jó ismerőseinél jó haszonnal helyezte el pezsgő-keszletét.

A «Sillery» népszerűségének az első dőfést azon helységek adták, a melyek inkább a modern champagner kedvelői lettek. A szőlőmivélés alatt álló terület Champagne-ban felőle körülbelül 75,000 holdat, a melynek évi átlagos termése 70 millió liter, a mely mennyiségnek azonban legfeljebb egyharmadából lesz pezsgő.

A név mindenestre jelentékeny szerepet

játszik a bor forgalombahozatalánál Saumur a világpiacon ismeretlen nagyság volt, épen azért a termelők palackozott boraikat már régóta hiresebb helyekre Rheimsbe és Epernayba küldötték, a honnan azután hirreves helyekre vándorolva kerültek a forgalomba s mint híres borok jó áron értékesítettek.

Ha már most a Saumur mint ilyen jó forgalomba, bizonyára csak bizalmatlansággal találkozunk s a társadalmi előítélet legyőzése igen nehéz feladat lett volna, meg ha legkitűnőbb minőségű lett volna is, mert általánosán el volt terjedve azon nézet, hogy olesó bor, de csak azoknak jó, a kik kedvelik.

A champagner régenté — a mint az előadottak folyamán láthattuk — igen drága bor volt, a melylyel csak ritkábban s rendesen csak az ország királya és nagyjainak asztalán lehetett találkozni; nem csoda tehát, hogy ép ez okból egyszerűbb emberek is megkivánták s nagy összeg pénzt pazaroltak az élvezeti cikkre. Hogy azután a borkereskedők az emberek e hiúságát s pompaszeretetét igyekeztek saját zsebük előnyére kihasználni, az nagyon természetes. Oroszország maga több champagnert fogyaszt évenként, mint a mennyit a kérdésben forgó egész kerület termel; miután azonban az oroszok kiválóan az édes pezsgőbort kedvelik, nem nehéz kivanalmaikat teljesíteni mesterséges pezsgővel s a mulatozó rendszerint csak a mulatást követő reggelen veszi észre azt, hogy szomjuhozó torkát nem valódi pezsgővel öntöztette. Igen csinos champagnerparódiát produkáltak már a petróleum segélyével

5. A földmívelési miniszter értesíti az egyesületet, hogy az állami intézeteken mennyi eladó gyümölcsfakészlet áll rendelkezésre.

Tudomásul vétetnek.

6. A földmívelési miniszter véleményt kér az egyesülettől a vizjogi törvényjavaslat előmunkáitai című műről, mely az elnökség intézkedése folytán kiadatott véleményadás végett egy mérnök és egy gazda szakértőnek.

7. A bortörvény végrehajtási rendeletére szintén az egyesület véleményét kérte a miniszter s az elnökség úgy a földmívelési, mint a kereskedelmi miniszterhez az egyesület véleményét felterjesztette.

Tudomásul vétetnek.

8. A földmívelési miniszter a «Baromfiak» és a «Tejgazdasági» szaklapra 1000 forint segélyt ad.

9. A földmívelésügyi miniszter gyümölcsfatermesztési pályázatok bírálatára szintén meghívta az egyesületet, melynek eredményét lapunkban annakidején már közöltük.

10. Az igazságügyi miniszter válaszol az egyesület felterjesztésére s a juhhusnak a fogházakban való alkalmazását kivihetőnek nem tartja, miután az élelmezés magánvállalatoknak van kiadva.

11. A kereskedelmi miniszter értesíti az egyesületet, hogy a kereskedelmi múzeum felügyelőbizottságába Szilassy Zoltán titkárát nevezte ki.

A miniszteri leiratokat s az elnökségnek azokra vonatkozó intézkedéseit a választmány helyesléssel veszi tudomásul.

A juhhusnak a fogházakban való alkalmazása iránt az igazságügyi miniszter leiratát az állattenyésztési szakosztályhoz utalja tárgyalás végett.

Gazdasági egyesületek az ezredéves kiállításon.

Igazgató felolvassa a földmívelési miniszter leiratát a gazdasági egyesületeknek az ezredéves kiállításon való képviseltetése tárgyában. E leiratot fontosságánál fogva lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük.

Kállay András egy bizottság kiküldését kéri, mely a részleteket letárgyalná.

Harkányi: Megkérdendő volna a miniszter, vajjon hajlandó-e és mily mértékben segélyt

s a hozzá nem értő publikum között el is terjesztették.

Általános azon nézet, hogy minél öregebb a bor — egyáltalán nem tekintve időbeli háttart — annál tartósabb s annál ízletesebb lesz az s minden a bor kezelésével összefüggésben levő kérdésben semmit sem állítanak oly makacssággal, mint ezt a teoria alapján.

De e kérdésnél tartunk szem előtt azt, hogy azon általános természeti törvény alól, mely szerint minden szerves dolog pusztulásnak van kitéve, kivétel nincs. A bor is szerves termék és ha elérte teljes érettségét, megkezdődik a lassu felbomlásnak processzusa. A szeszezés általi erősítéssel, gondos kezeléssel s egyéb manipulációkkal a bomlást egy időre megakadályozhatjuk, de teljesen megátolni sohasem tudjuk. Nem kevésbé gyakran lehet hallani mesés árákról, a melyet olyan palaczkos borért fizetnek, a melyek már bizonyára régóta élvezhetlenek. Néhány év előtt a lapok hoztak hírt arról, hogy II. Lajos bajor király a pinczéiben elhelyezett borok nagy részét óriási pénzüsszegért adta el egy angol cégnek.

Valóban egész költői hévvel írtak ez érdemes borgejteményről, a melyek közül egy palaczk feirata az 1540-ik évből figurált.

Azt azonban elfogadni, hogy egy negyedfél század előtt pincézett bor jellegét mint ilyent nemcsak megőrizte, hanem tetemesen javította is, abszurdum.

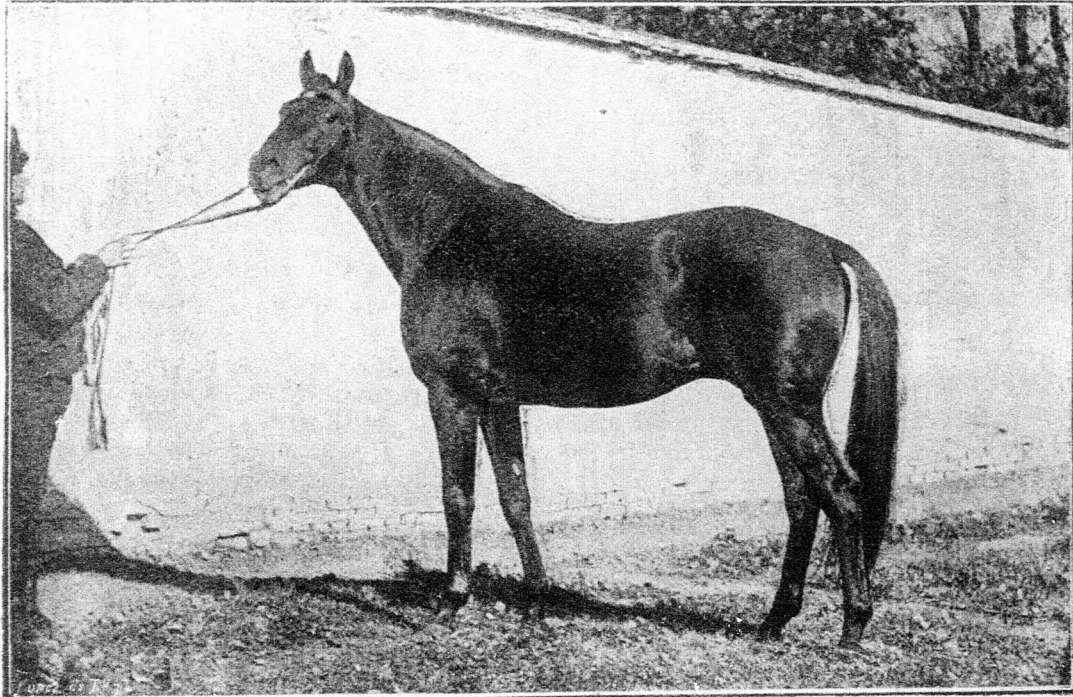
Az oly boroknál a történelmi becs jöhet tekintetbe s így azok ára is inkább előszereteti ár s nem lehet az ily borok jóságát azok árához viszonyítani.

adni az egyesületeknek a kiállításon való részvétel segélyeül.

Szilassy titkár szintén bizottság iküldését kéri, mely tanácskoznék afelett, hogy miképen volna létesíthető a gazdasági egyesületek kollektív kiállítása és miképen volnának a kiállításhoz megszerezhető az anyagi eszközök. E bizottság véleményt kérne a gazdasági egyesületektől s e vélemények alapján javaslatot készítve a vidéki gazdasági egyesületek képviselőiből alakulandó közös értekezlet állapítaná meg a részvétel módjait.

Mivel pedig a programba felveendő volna gazdasági kongresszusok, kirándulások, versenyek rendezése is, két bizottság volna kiküldendő.

Javasolja tehát, hogy egy közös bizottság küldessék ki, a mely két bizottságra oszoljék. Az indítvány elfogadtatván, a közös bizottság elnökéül gróf Desseffy Aurél kéri fel, a kiállításon való részvétel előkészítésére gróf Zselénszky Róbert elnöke alatt Baross Károly, Csillag Gyula dr., Lázár L. Pál, Hagara Viktor dr., és Szilassy Zoltán mint előadó, a kongresszus és tanulmányutak tervezetének kidolgozására Rakovszky István elnöke alatt id. Miklós Gyula, Bernát István, Hutya Ferencz, Cserháti Sándor, Molnár István tagok és Rubinek Gyula mint előadó.

128. ábra Angol telivér.

Egyben felterjesztés intézését határozza el a földmívelésügyi miniszteriumhoz az iránt, vajjon hajlandó-e az egyesületeket a kollektív kiállítás rendezésénél némi segélyben részesíteni.

Szakosztályok megalakulása.

Igazgató jelenti, hogy ez ideig a következő szakosztályok alakultak újra s választották meg elnökeiket:

c) Állattenyésztési szakosztály, elnök: Tormay Béla, alelnök: Reusz Henrik.

b) Irodalmi és tanügyi szakosztály, elnök: Máday Izidor, alelnökök: Kodolányi Antal és Bernát István dr.

a) Közgazdasági szakosztály, elnök: gróf Zichy Nándor és alelnökök: gróf Eszterházy Miklós Móríc és Rakovszky István.

d) Műszaki szakosztály, elnök: ifj. gróf Széchenyi Imre, alelnökök: Nagy Dezső és Bolla Mihály.

Tudomásul szolgál.

I. Állattenyésztési szakosztály javaslatai.

1. Titkár előterjeszti a szakosztály javaslatait. A jövő évben tartandó tenyészállatvásár tervezetét a szakosztály megállapította s az elnökség felhatalmazandó volna, hogy a földmive-

lési miniszteriumtól szokásos évi segély kiutalványozását kérje.

2. A kőbányai sertésvásár kapcsolatában felállítani kért megfigyelő szállások létesítését, a szakosztály szükségesnek nem tartja, azonban a hizlalótelep kapcsolatában betegszállások felállítását továbbá boncsoló helyiség berendezését szükségesnek véli s ez irányban felterjesztés intézését hozza javaslatba a választmányak.

A választmány a felterjesztés intézését elhatározza.

II. Irodalmi szakosztály javaslatai.

1. Az irodalmi szakosztály Asboth Sándornak azon kérelmét, hogy a buza, rozs s különböző magvak vegyelemzésére 1000 frt segélyt kér, nem tartja teljesíthetőnek azon indokból, mivel azt az ajánlattevő ily rövid idő alatt nem végezhetné el úgy, hogy abból valódi haszon háramoljon a magyar mezőgazdaságra.

2. A szakosztály a jövő év elején gazdasági előadások rendezését javaslatba hozza s felhatalmazást kér, hogy az előmunkákat megtehesse s egyúttal a szokásos évi segélyt is kérje a földmívelési miniszteriumtól.

3. Elődő jelenti, hogy az irodalmi szakosztály által a magyar mezőgazdaság története megírásának módjait megállapítására kikül-

A gazdas

Hazánkban a lótenyésztés általában haszonszerű csupa vér és felelő gyorsaság ezen kettős

Különösen gazdasági ló általában meglát tartson a könnyebb, jövedelmezőse

séges, hogy a megfelelően tonalónak is

Ily körülményes az, hogy a tésére s annak nyelzőlő igér angol, vagy a vagy arabs fé

Az arabs

vannak az er

gol vér hivel

eszküzik; ped

hogy a közép

Vizsgáljuk ép úgy a gyakry valószerűe ekepen legjobb

Nézzük el telivér tulajdon

A nemes, egy őseredeti ezer év alatt, nyerte becses

Alkata, m kis szabásu, é ságban. A tes maga a csont sékelt fejlettsé

gyors haladás jai rövidke, k izmok se hossz

— tekintve, h nem a gyors, kitartó mozgás ban berendezé

műtani tények igazol.

Az izmok idegekkel állna függően húzó lmas végeikkel, megerősítve é

A gazdasági ló és az angol telivér.

Hazánkban minden egészségesen gondolkozó lótenyésztő tisztában van már azzal, hogy az általános használatra való ló, nem szabad, hogy csupa vér és ideg legyen, hanem kell, hogy megfelelő gyorsaság mellett kitartó is legyen s hogy ezen kettős képessége ocsón álljon rendelkezésre.

Különösen elengedhetetlen feltétel mindez a gazdasági lónál hazánkban, a hol a viszonyok általában meg nem engedik, hogy külön ígás lovat tartsunk a nehéz, lassu munkára s külön a könnyebb, gyorsabb munkára, hanem a hol a jövedelmezőség szempontjából is többnyire szükséges, hogy a gazdasági ló mindenféle munkát megfelelően végezni tudjon, sőt, hogy még katonalónak is bevaljék.

Ily körülmények között felettebb fontos kérdés az, hogy az általános használati ló tenyésztésére s annak további fejlesztésére melyik tenyésztő ígér vagy mutat fel többet? Vajjon az angol, vagy az arabs telivér, avagy az angol vagy arabs félvér-e?

Az arabs vér hívei ép oly gyorsan készen vannak az erre vonatkozó felelettel, mint az angol vér hívei; t. i. az egyik erre, a másik arra esküszik; pedig én előttem nem kétséges többé, hogy a középen van az igazság.

összekötött két vagy több csonton, következtékép összehúzódván, ezen csontokat az ízületekben egymáshoz a hajlításkor közelebb húzzák, egymástól a feszítés közben pedig eltávolítják.

Ilyen kétféle, ellentétes munkájú, t. i. hajlító és feszítő izmok tehát a test helyből való kimozdulásának végrehajtói.

Már most a hosszabb és magasabb testen s a hosszabb csontu lábakon, hosszabbak az izmok is, azonban egyszersmint keskenyebbek és vékonyabbak is; ellenben a rövid, alacsony testen s a rövid csontu lábakon rövidek az izmok is, de rendszerint egyidejűleg szélesebbek és vastagabbak is.

Az izmok pedig, minél több, rugalmasan összehúzódni képes rostból állnak s minél hosszabb mérethől húzódnak össze minél kisebb méretbe, annál több erőgységgel viselik a test és a lovas súlyát s annál sebesebben továbbítják a testet és vele a lovat, vagy járművet. De a miképen nem a rövid és vastag, hanem a keskeny és hosszú gummiszalag tágul ki és veszi el rugalmasságát hamarabb, azonképen az izom is. Másrészt egy bizonyos idő keretén belül minél gyorsabban, tehát minél többször kénytelen az izom összehúzódni s ismét elernyedni, annál hamarabb áll be a kitaradása. Innen van, hogy a már alkotásánál fogva lassabban mozgó arabs

állat nagy földön áll és sok levegőt szorít ki helyéből, mert hosszú is, magas is s aránylag vastag is. Végtagjainak csontjai hosszúkás, ilyenek az erő kifejtés tényezői az izmok is; szóval hatalmasan fejlődött mindazon testrésze, a mely a mozgásban való gyorsaság kifejtésénél szerepel, de nincs egyszersmind előnyösen alakulva épen e miatt arra, hogy kitartó is lehessen oly nagy fokban, a mily fokban gyors.

Már most ha felvetjük az egyedül fontos kérdést, hogy az általános használatra szánt ló akkor jobb-e, a mikor rendkívül gyors, de nem elég kitartó, vagy akkor-e, ha rendkívül kitartó, de nem elég gyors, hát azt hiszem, lehetetlen másképp felelni, mint hogy: legyen, a mennyire lehet, gyors is, de kitartó is.

Minthogy negyedik eset egyáltalában nem lehetséges sem élettani, sem erőműtani alapon, hát meddő erőlködés volna elvitatni akarni, hogy a mely lóban az arabsnak győzősége és kis igényűsége s az angolnak nagy teste és gyorsasága a nagyobb igényűséggel alkalmasan egyensúlyban van, az az általános használatra való legjobb ló, az a legkivánatosabb gazdasági ló, az a legmegfelelőbb katonaló.

Ily szempontból határozottan kárhoztatandó tehát az anglómánia épugy, mint az arabománia, vagyis egyedül elfoglalható álláspont e tekintetben ugy az arabs, mint az angol telivérnek, mint általános nemesítő anyagnak a megbecsülése és fentartása.

Nem szenvedhet kétséget a mondottak folytán, hogy az arabs félvér mint ilyen s az angol félvér is mint ilyen, nem léphet nyomába az általános használatra való ló produkálásában az arabs és angol telivérnek; vagyis tehát hogy hazánk lótenyésztésének valóságos aranykora az lesz, a melyben más mint angol és arabs telivér ló, nem fog hágni. Egyik vagy másik iránynak kizárólagos követése azt a veszélyt hordozza magában, hogy lóállományunk testnagyságban eltörpül s gyorsaságából veszít s ellenkező esetben hogy lovaink csupa ideg és vérré válnak, gyorsakká lesznek, de győzőségükből veszítenek.

Ily kizárólagos czélnak követése indokolt lehet tehát specialiter, de nem generaliter s mert a fontosabb czél minden országban az általános és nem a különleges ló tenyésztése, hazánkban is ennek kell lennie azon tenyésztésiránynak, a mely minden eszközzel istápolandó.

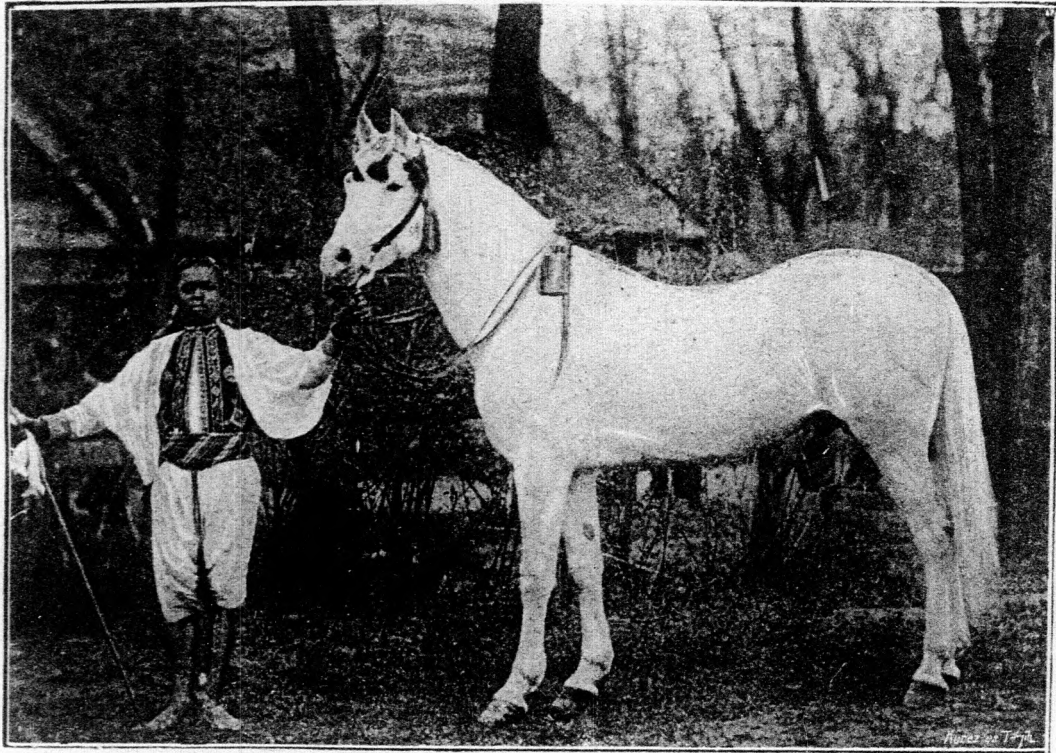
Jó gazdasági ló jó angol telivér nélkül nem képzelhető; jó alap anyag jó keleti vér t. i. arabs telivér nélkül nem gondolható; hadd lovalogjanak hát egynemelyek nálunk vagy külföldön kizárólag az angol ló mellett, vagy kizárólag az ellen, mi ne tágtitsunk a mellől, hogy ugy az angol, mint az arabs telivér — de mindkettőből csak a jó — az, a mi általánoson jól használható lovat ad, de külön-külön és kizárólag többé soha, mert az időnek az a folyása, a mikor külön az arabs is, vagy spanyol is megfelelt, régen lejárt, az a folyása pedig, hogy az angol egymagában megfelelt és megfelelt, soha se volt és sohase lesz. *Monostori Károly.*

A vetéseket pusztító frit-légy.

November elején, mikor a gazdák panasza a vetési bagolyféle ellen megszűnt, a vetéseket fenyegető veszedelem még nem mulott el, mert a gazdák újabb panaszszal állanak elő. Mondják, hogy a vetés sárgulni, sőt némely helyen száradni is kezd. Ilyen vetést kaptunk legutoljára Üllő vidékéről, melyet az illető földbirtokos személyesen mutatott be.

A vetés aránylag szép és már jól meg is bokrosodott, de minden bokorban van már egy vagy több elszáradt hajtás. Midőn a hajtásokat tüvel szétszedtük, mindenikben 2-3 milliméter hosszú és borostyánkő-sárga színű kis kukacot, a frit-légynek álcáját találtuk.

Minthogy e légyfaj gazdáink előtt még nem igen ismeretes és kártételeit legtöbb esetben a hesszeni légynek (*Cecidomyia destructor*) tulajdonítják, alkalomszerű lesz, ha a mezőgazdaság ezt az ellenségét bemutatjuk.

129. ábra. Arabs telivér a budapesti állatkertben szereplő arab társaság tulajdonában.

Vizsgáljuk meg csak e dolgot elfogulatlanul ép ugy a gyakorlat, mint az elmélet alapján, mert így valószínűleg legjobban kideríthetjük a valót s ekepen legjobban tájékozódhatunk a teendőnk felől.

Nezzük először is az arabs, aztán az angol telivér tulajdonait.

A nemes, vagyis az u. n. telivér arabs ló egy őseredetű fajtahoz tartozó állat, mely több ezer év alatt, súlyos megpróbáltatások közben nyerte becses képességeit.

Alkata, mint a mellékelt ábrán is láthatjuk, kis szabású, ép ugy magasságban, mint hosszúságban. A test mozgására hivatott szervek, t. i. maga a csontalap és az izomzat is, csak mérsékelt fejlettségű. A mozgásra s különösen a gyors haladásra első sorban fontos lábak csontjai rövidek, következtékép az azokat mozgató izmok se hosszúkás, de elég vastagok, ennél fogva — tekintve, hogy a far és mar sem nagy — nem a gyors, hanem a kevésbé sebes, de aztán kitartó mozgás czéljaira mondható alkalmasabban berendezettnek, a következő élettani és erőműtani tények alapján, melyeket a gyakorlat is igazol.

Az izmok, mint ismeretes, az agyból eredő idegekkel állnak kapcsolatban, tehát az akarattól függően húzódnak össze és ernyednek el megint. Inas végeikkel, mint tudjuk, csontokra vannak megerősítve és pedig rendszerint ízületekben

ló győzősebb, és hogy az alkotásánál fogva gyors mozgásra alkalmasabb angol ló sebesebb, de kevésbé kitartó.

Hogy az angol telivér ló csakugyan a gyors, de kevésbé kitartó mozgásra van kedvezőbben alakulva, azt tüstént felfoghatja az, a ki ezen ló történetére és alakulására egy pillantást vett.

Az angol telivér ló mint ismeretes, egy oly fajtahoz tartozik, a mely a tenyésztésnek köszöni eredetét. Kétszáz év előtt arabs, perzsa és berber, meg más fajtájú keleti és valószínűleg nyugati lovak összekeverése útján állította elő a zsenialis angol tenyésztő. Czélja az volt, hogy az arabs lóban ismert győzőség fentartásával oly lovat létesítsen, mely amannál nagyobb és gyorsabb. De az előbb jelzett élettani és erőműtani törvényeket kijátszania nem sikerült; lett tehát az angol telivér ló egy az arabsnál nagyobb, kevésbé tetszetős, de a gyors mozgás czéljaira jóval alkalmasabban alakult állat annál inkább, mert a lefolyt kétszáz év alatt a továbbtenyésztésnek egész menete, az idomításnak és kipróbálásnak egész formája nem a győzőség, hanem a sebesség fokozására volt alapítva, abban a még ma is uralkodó balhiedelemben, hogy minél sebesebb a ló, annál kitartóbb is.

Hát ha az angol telivér ló valamely tipikusabb példányára, pl. az itt levő rajzon ábrázoltra egy pillantást vetünk, látjuk, hogy ez az

A gazdasági ló és az angol telivér.

Hazánkban minden egészségesen gondolkozó lótenyésztő tisztában van már azzal, hogy az általános használatra való ló, nem szabad, hogy csupa vér és ideg legyen, hanem kell, hogy megfelelő gyorsaság mellett kitartó is legyen s hogy ezen kettős képessége olcsón álljon rendelkezésre.

Különösen elengedhetetlen feltétel mindez a gazdasági lónál hazánkban, a hol a viszonyok általában meg nem engedik, hogy külön igás lovat tartsunk a nehéz, lassu munkára s külön a könnyebb, gyorsabb munkára, hanem a hol a jövedelmezőség szempontjából is többnyire szükséges, hogy a gazdasági ló mindenféle munkát megfelelően végezni tudjon, sőt, hogy még katonalónak is beváljék.

Ily körülmények között felettebb fontos kérdés az, hogy az általános használati ló tenyésztésére s annak további fejlesztésére melyik tenyészlő igér vagy mutat fel többet? Vajjon az angol, vagy az arabs telivér, avagy az angol vagy arabs felvér-e?

Az arabs vér hívei ép oly gyorsan készen vannak az erre vonatkozó felelettel, mint az angol vér hívei; t. i. az egyik erre, a másik arra esküszik; pedig én előttem nem kétséges többé, hogy a középben van az igazság.

összekötött két vagy több csonton, következésképp összehúzódván, ezen csontokat az ízületekben egymáshoz a hajlításkor közelebb húzzák, egymástól a feszítés közben pedig eltávolítják.

Ilyen kétféle, ellentétes munkájú, t. i. hajlító és feszítő izmok tehát a test helyből való kimozdulásának végrehajtói.

Már most a hosszabb és magasabb testen s a hosszabb csontu lábakon, hosszabbak az izmok is, azonban egyszersmind keskenyebbek és vékonyabbak is; ellenben a rövid, alacsony testen s a rövid csontu lábakon rövidek az izmok is, de rendszerint egyidejűleg szélesebbek és vastagabbak is.

Az izmok pedig, minél több, rugalmasan összehúzódni képes rostból állnak s minél hosszabb mérethől húzódnak össze minél kisebb méretbe, annál több erővel viselik a test és a lovas súlyát s annál sebesebben továbbítják a testet és vele a lovas, vagy járművet. De a miképen nem a rövid és vastag, hanem a keskeny és hosszú gummiszalag tagul ki és veszi el rugalmasságát hamarabb, azonképen az izom is. Másrészt egy bizonyos idő keretén belül minél gyorsabban, tehát minél többször kénytelen az izom összehúzódni s ismét elernyedni, annál hamarabb áll be a kitaradása. Innen van, hogy a már alkotásánál fogva lassabban mozgó arabs

állat nagy földön áll és sok levegőt szorít ki helyéből, mert hosszú is, magas is s aránylag vastag is. Végtagjainak csontjai hosszúak, ilyenek az erő kifejtés tényezői az izmok is; szóval hatalmasan fejlődött mindazon testrésze, a mely a mozgásban való gyorsaság kifejtésénél szerepel, de nincs egyszersmind előnyösen alakulva éppen miatt arra, hogy kitartó is lehessen oly nagy fokban, a mily fokban gyors.

Már most ha felvetjük az egyedül fontos kérdést, hogy az általános használatra szánt ló akkor jobb-e, a mikor rendkívül gyors, de nem elég kitartó, vagy akkor-e, ha rendkívül kitartó, de nem elég gyors, hát azt hiszem, lehetetlen másképp felelni, mint hogy: legyen, a mennyire lehet, gyors is, de kitartó is.

Minthogy negyedik eset egyáltalában nem lehetséges sem élettani, sem erőműtani alapon, hát meddő erőlködés volna elvitatni akörni, hogy a mely lóban az arabsnak győzősége és kis igényűsége s az angolnak nagy teste és gyorsasága a nagyobb igényűséggel alkalmasan egyesülve van, az az általános használatra való legjobb ló, az a legkívánatosabb gazdasági ló, az a legmegfelelőbb katonaló.

Ily szempontból határozottan kárhoztatandó tehát az anglómánia épúgy, mint az arabománia, vagyis egyedül elfoglalható álláspont e tekintetben úgy az arabs, mint az angol telivérnek, mint általános nemesítő anyagnak a megbecsülése és fentartása.

Nem szenvedhet kétséget a mondottak folytán, hogy az arabs felvér mint ilyen s az angol felvér is mint ilyen, nem léphet nyomába az általános használatra való ló produkálásában az arabs és angol telivérnek; vagyis tehát hogy hazánk lótenyésztésének valóságos aranykora az lesz, a melyben más mint angol és arabs telivér ló, nem fog hágni. Egyik vagy másik iránynak kizárólagos követése azt a veszélyt hordozza magában, hogy lóállományunk testnagyságban eltörpül s gyorsaságából veszít s ellenkező esetben hogy lovaink csupa ideg és vérré válnak, gyorsakká lesznek, de győzőségükből veszítenek.

Ily kizárólagos célznak követése indokolt lehet tehát specialiter, de nem generaliter s mert a fontosabb cél minden országban az általános és nem a különleges ló tenyésztése, hazánkban is ennek kell lennie azon tenyésziránynak, a mely minden eszközzel istápolandó.

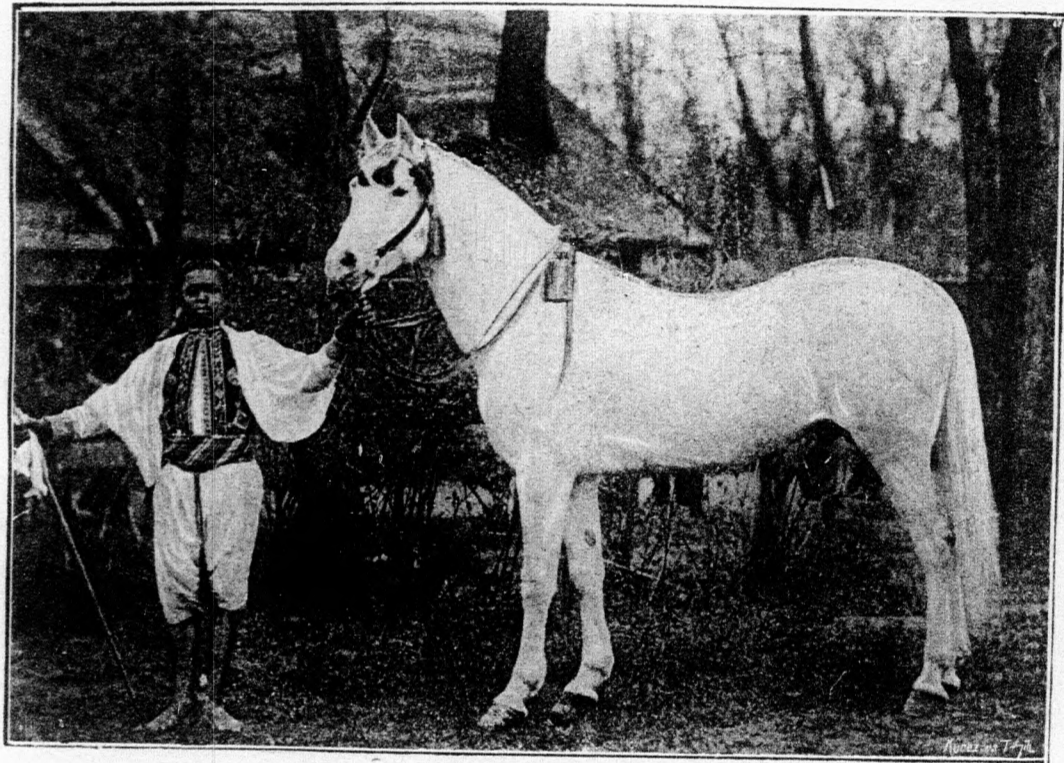
Jó gazdasági ló jó angol telivér nélkül nem képzelhető; jó alap anyag jó keleti vér t. i. arabs telivér nélkül nem gondolható; hadd lovalojanak hát egynémelyek nálunk vagy külföldön kizárólag az angol ló mellett, vagy kizárólag az ellen, mi ne tágtítsunk a mellől, hogy úgy az angol, mint az arabs telivér — de mindkettőből csak a jó — az, a mi általánosan jól használható lovat ad, de külön-külön és kizárólag többé soha, mert az időnek az a folyása, a mikor külön az arabs is, vagy spanyol is megfelelt, régen lejárt, az a folyása pedig, hogy az angol egymagában megfelelt és megfelel, soha se volt és sohasé lesz. *Monostori Károly.*

A vetéseket pusztító frit-légy.

November elején, mikor a gazdák panasza a vetési bagolyféle ellen megszűnt, a vetéseket fenyegető veszedelem még nem mulott el, mert a gazdák újabb panaszszal állanak elő. Mondják, hogy a vetés sárgulni, sőt némely helyen száradni is kezd. Ilyen vetést kaptunk legutoljára Üllő vidékéről, melyet az illető földbirtokos személyesen mutatott be.

A vetés aránylag szép és már jól meg is bokrosodott, de minden bokorban van már egy vagy több elszáradt hajtás. Midőn a hajtásokat tüvel szétszedtük, mindegyikben 2—3 milliméter hosszú és borostyánkő-sárga színű kis kukacot, a frit-légynek álcáját találtuk.

Minthogy e légyfaj gazdáink előtt még nem igen ismeretes és kártételeit legtöbb esetben a hesszeni légynek (*Cecidomyia destructor*) tulajdonítják, alkalmoszerű lesz, ha a mezőgazdaság ezt az ellenségét bemutatjuk.

129. ábra. Arabs telivér a budapesti állatkertben szerepelt arab társaság tulajdonában.

Vizsgáljuk meg csak e dolgot elfogulatlanul ép úgy a gyakorlat, mint az elmélet alapján, mert így valószínűleg legjobban kideríthetjük a valót s ekepen legjobban tájékozódhatunk a teendő felől.

Nezzük először is az arabs, aztán az angol telivér tulajdonait.

A nemes, vagyis az u. n. telivér arabs ló egy őseredeti fajtaéhoz tartozó állat, mely több ezer év alatt, súlyos megpróbáltatások közben nyerte becses képességeit.

Alkata, mint a mellékelt ábrán is láthatjuk, kis szabású, ép úgy magasságban, mint hosszúságban. A test mozgására hivatott szervek, t. i. maga a csontalap és az izomzat is, csak mérsékelt fejlettségű. A mozgásra s különösen a gyors haladásra első sorban fontos lábak csontjai rövidek, következésképp az azokat mozgató izmok se hosszúak, de elég vastagok, ennél fogva — tekintve, hogy a far és mar sem nagy — nem a gyors, hanem a kevésbé sebes, de aztán kitartó mozgás céljaira mondható alkalmasabban berendezettek, a következő élettani és erőműtani tények alapján, melyeket a gyakorlat is igazol.

Az izmok, mint ismeretes, az agyból eredő idegekkel állnak kapcsolatban, tehát az akarattól függően húzódnak össze és ernyednek el megint. Inas végeikkel, mint tudjuk, csontokra vannak megerősítve és pedig rendszerint ízületekben

ló győzősebb, és hogy az alkotásánál fogva gyors mozgásra alkalmasabb angol ló sebesebb, de kevésbé kitartó.

Hogy az angol telivér ló csakugyan a gyors, de kevésbé kitartó mozgásra van kedvezőbben alakulva, azt tüstént felfoghatja az, a ki ezen ló történetére és alakulására egy pillantást vett.

Az angol telivér ló mint ismeretes, egy oly fajtaéhoz tartozik, a mely a tenyésztésnek köszöni eredetét. Kétszáz év előtt arabs, perzsa és berber, meg más fajtájú keleti és valószínűleg nyugati lovak összekeverése útján állította elő a zsenialis angol tenyésztő. Célja az volt, hogy az arabs lóban ismert győzőség fentartásával oly lovat létesítsen, mely amannál nagyobb és gyorsabb. De az előbb jelzett élettani és erőműtani törvényeket kijátszania nem sikerült; lett tehát az angol telivér ló egy az arabsnál nagyobb, kevésbé tetszetős, de a gyors mozgás céljaira jóval alkalmasabban alakult állat annál inkább, mert a lefolyt kétszáz év alatt a továbbtenyésztésnek egész menete, az idomításnak és kipróbálásnak egész formája nem a győzőség, hanem a sebesség fokozására volt alapítva, abban a még ma is uralkodó bahiedelemben, hogy minél sebesebb a ló, annál kitartóbb is.

Hát ha az angol telivér ló valamely tipikusabb példányára, pl. az itt levő rajzon ábrázoltra egy pillantást vetünk, látjuk, hogy ez az

A frit-légynek (*Oscinis frit* L.), mint azt alább kimutatjuk, hazánkban évenként 3 nemzedéke van és ezek a kukaczkok, melyek most a vetést rontják, a harmadik nemzedékből való. A kukaczkok, mint már fennebb közöltük, borostyánkő-sárgás színűek és kilejlődött korában 3—4 milliméter hosszúságúak; de kisebb (2—3) milliméteres korukban fehéres-sárgák, vagy csak fehéres színűek. — Némely példánynál, ha azt erősebb nagyításnál (mikroszkoppal) nézzük, még a test alapszínétől elütő fehérszínű és a test hosszában huzódó két sávot is láthatunk, a mi azonban nem más, mint az állat belső szerveinek átlátszó körvonalai. Ezeknek az álcáknak alakja (l. a 131. ábrán A-t) keskeny, hosszukás, elűsítő végök felé sokkal hegyesebb mint hátul; testök hátsó végén pedig két kis szemölcs-alaku nyulvány látható. A puha test sima és fényes felületén nem igen lehet észrevenni, hogy az úgy, mint a többi rovarok álcái, izekből volna összeillesztve, hanem úgy látszik, mintha egy darabból állana.

Ezen a légy-kukacson, még ha kézi nagyító tüveggel is nézzük, nem igen lehet látni azokat a szerveket, a melyekkel a megtámadott növényt sérti, mert azokat rendszeren be szokta huzni és csak akkor tolja ki, ha a gazdanövény finom szövetét (parenchymját) rája. Eszerv tulajdonképen csak

130. ábra. Arabs és angol telivér származéka a budapesti állatkertben szerepelt arab társaság tulajdonában.

két egymásfelé hajló fogból áll (l. a 131. ábrán B-nél r-t), mely közvetlenül az emésztő szerv előtt áll. E fog felett látható annak két kis és két izból álló csápja is (l. a 131. ábrán B-nél cs-t.).

A frit-légy álcái ez idő szerint a kis gabonaszárak belső részeiben élnek és itt élőködni a növényen (l. a 131. ábrán c-t). Egy-egy szárbán csak egy kukacz található, ritkán több, de lehetséges, hogy egy bokor valamennyi szárbán is van, úgy hogy egy ilyen bokorban 5, sőt olykor husznál is több kukaczkot is találhatunk.

Az így megtámadott gabonaszál, míg a kukacz kicsi (1—2 milliméteres), nem mutat hanyatlást, de a kukacz nőttével növekedik a kár is. Előbb a növény sásának hegye kezd sárgulni, majd megsárgul az egész levél is, sőt néha rozsdaverés is lesz. Ha pedig a kukacz a szárt már teljesen elrágta, akkor a bokornak ez a hajtása elszárad és elszáradását megsínylik a többi hajtások még akkor is, ha kukacz nincs is bennök. Ezeknek kalásza tavasszal vagy teljesen hasban marad, vagy ha a szár mégis megnő, az rövid, a kalásza kicsi és ha nem egészen üres, akkor bizonyára foghijas.

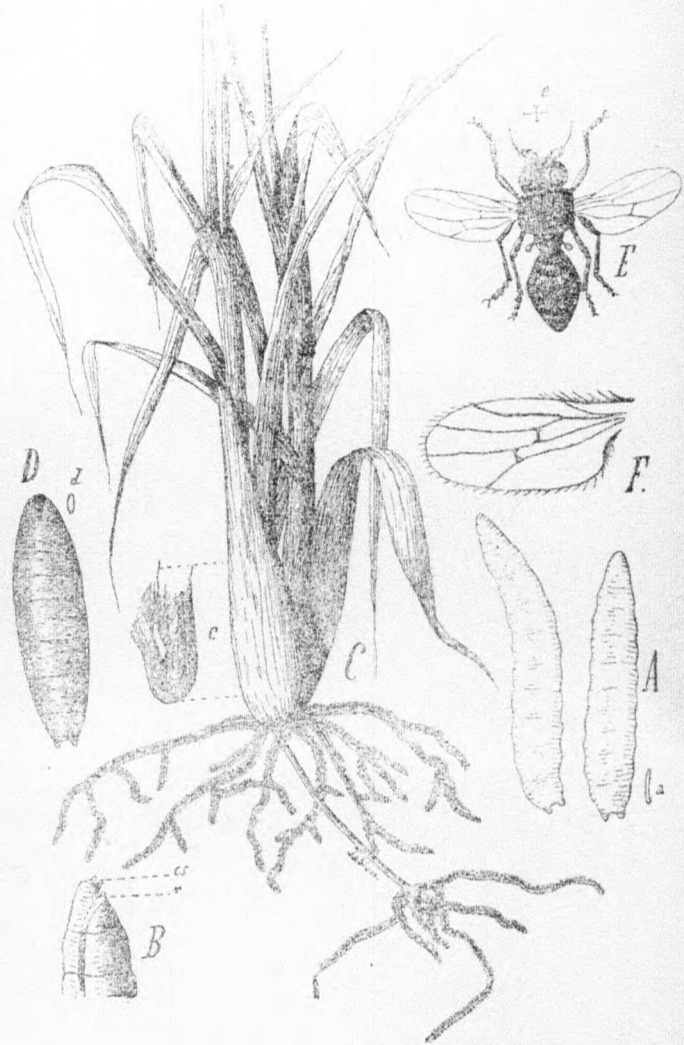
Ez az őszi kukacz 4—5 hétig pusztít; ez időszereint már általában olyan kifejlődött, hogy pusztítása már nem fog soká tartani. Be fog

bábozódni és bábállapotban fogja kihuzni a telet. Bábja (l. a 131. ábrán D t) szintén hosszukás és orsóidomu, de az álcánál kisebb, a menyinyben csak 2 milliméter hosszú. Színe eleinte világos-barna, felülete fényes, harántránczos. A két vége felé keskenyedik, hátsó végén pedig szintén két nyulvány látható.

A frit-légy bábja rendszeren a gabonaszár közvetlen burkja alatt van, mert a kukacz, midőn a bebábozódási ideje közeleg, a szár közepét elhagyja és keresztül furakodva a szárt takaró hüvelyeken, egészen a legfelső alá huzódik és báb állapotában itt vesztegel.

Kikelés előtt, mely csak a jövő évi április havában fog bekövetkezni, a báb sötétebb barna lesz és csakhamar ki fog belőle bujni a légy maga is, mely igen kicsi, a menyinyben csak 2—3 milliméter hosszú, kiterjesztett szárnyával pedig 4—5 milliméter széles. A frit-légy (l. 131. ábrán E-t) fekete. Fején a két összetett nagy szeme között van egy háromszög, melynek hegye előre irányul; e háromszög felülete sima és sötétzöldes ércztényű; szeme homályos és fekete-barna színű. — A kis csáp tövében finom hosszú szőrrel van körülvéve, míg a hegye csupasz és sertealaku. — A mellkas és annak háromszög alaku nyulványa szín-

és igyekszik, hogy lefelé haladjasson. Daczára annak, hogy a légy-álca a megtámadott növényt azonnal bántja, mihelyest csak annak belsejébe kerül, a károsodás kezdetben nem igen látható, mert az a kis sérülés, melyet a lefelé vonuló álca okoz, olyan jelentéktelen, hogy ha azt a fejlődő növény nem is heggesztené be, a gazda szeme nem veszi észre. Ha azonban az álca a szár büttykeig ért, itt megáll és elrágja úgy az ujonnan fejlődő kis leveleket, mint a szárt magát is. Az így pusztító álcát mutatja a 131. ábrán a c. Az álcáknak legnagyobb része nem állapodik meg az utjába eső egyes szárbüttyköknél, hanem még tovább csuszlik és egészen a szár legvégére jut, hol a pusztítást ép úgy végzi, a mint azt a felső csomónál láttuk.

131. ábra. A frit-légy. (*Oscinis frit* L.)

A = A frit-légy álcái nagytva; a = ugyanaz természetes nagyságban; B = A frit-légy álcájának szájrészei (r = rágó szerve, cs = csápja); C = a frit-légytől megtámadott buzánövénny; c = ugyanannak egy kis része szétszedve és benne látható a frit-légy fehér álcája; D = a frit-légy bábja nagytva; d = természetes nagyságban; E = a frit-légy nagytva; e = természetes nagyságban; F = ugyanannak szárnya nagytva.

tén fekete és sötétzöldes ércztényű; lábai feketék, csak azok hegyei, vagy néha lábszáraiknak egy része (*Oscinis pusilla* Meig.) sárgásak. A szárnyak, melyek nyugalmi állapotban egymást fedik és a testnél vagy egy milliméterrel hosszabbak, füst-szürke színűek és felületükön négy ér látható, melyeknek elseje és utolsója egyenlő irányban a szárny szelét érinti. — A szárnyak mögött látható kis rezgőszervek nyele fekete, míg a bunkós hegye sárga. A légy potrohának felső része feketés-barna és szintén fémfényű, alsó fele pedig homályos, világos-barna, vörhenyes. A potroh tövében van ezen felül még egy sárgás-barna folt is.

A kikelt legyecské felhasználva a melegebb áprilisi napokat, játszi röpködéssel szálldos az újabb fejlődésnek induló fűfélé növények felett. Nem igen röpköd messzire, hanem fölkeresi a közelében található tavaszi veteményeket és azokra telepedik le. Bár kiváló előszeretettel viselkedik a zab és az árpa iránt, ellepi a tavaszi rozst és búzát is. Ha pedig ilyenekre közelében nem akad, akkor rámeleg a vadon növő füvekre is. Nőténye aztán világos-sárga és mintegy egy milliméter nagy petéit ezek sásának alsó lapjára tolja. A rövid idő múlva kikelő parányi álca a jevel felületén tovább csuszlik, míg a szárt takaró levelhüvelyhez nem ér, itt azután az alá huzódik

Az így megtámadott gabona növény külseje azonban igen különbözik attól, a melyet a légy őszszel bántott. Mert míg az őszi növények külseje semmiben sem különbözik az egészségestől, addig a tavasszal szenvedőnek töve többé-kevésbé feldagadoz mint akár egy kis hagyma (l. a 131. ábrán C-t), sőt ha az álca már a legfelső burok alatt van, az néha meg is reped, úgy hogy azon át látható lesz vagy maga az álca, vagy már annak a bábja. A növénynek ez az eltorzulása igen természetes is; mert habár a vetés őszszel a vetési munka után szépen nő, de növekedése a tél közeledtével mindig kisebb fokúvá válik, míg végre a tél elején szünetelni kezd, vagy legalább is szemléltetést nem gyarapodik és épen ezen alább szálló fejlődése miatt kisebb ellentállást tanusít a rajta élősködő parazitával szemben, a mely viszont napról-napra izmosodik és annyira nő, hogy végre a szállást adó növényen erőt véve, elpusztítja azt. Tavasszal ellenben másképen áll a dolog. — A fejlődő álcával nemcsak egy lépésben gyarapodik a növény is, hanem a májusi melegebb idők beálltával igen erőteljes is lesz, úgy hogy annak töve, míg a belseje nincs teljesen tönkre téve, hagymaszerűvé válik. — Ez a tulságos fejlődés azonban nem menti meg a növényt a haláltól: a megsérült belső levelékek sárgák, vékonyak,

fonnyadtak elrágta, csak úgy láttuk.

Ennek hó második behábozód E szerint két hónap peteszakra bábja és légyre esik tart leghe tekony.

A kib zedék élet melynek kedvező k Junius ele junius vég kalmasak a ban élőskö keresniök, vagy a ré szálas, va fűveiben, v fejlődő ka Ezeket a ha még né rázgasban akkor má Kurlandba az árpa é egy-egy élő árpán haz korán elhu gazdasági t tézet kis t soros afri kony légyf fajt nem afrikait, m virágozott.*

A lég mely neki annak lege hogy az könnyű (ü válik és m lésére svéd «Musca fri helyett (m «légy» szó «Oscinis» és így lett mostani «O nevet hasz

A nyár rendszeren vasznál lá már bábo dásnak ok resendő, n lődhetik é hamarabb valószínű lások is k mihelyest o már nem E nemzedé már javáb szeptembe nyiben a inkább a mészete é szerre buj vagy kedv

Ezekt ban kikelt madik ne

*) Kö p. 442. *) L. felmerült g p. 31. t.

fonnyadtak, majd midőn az álcza az egész szárát elrágta, korhadni kezdenek és a szár külseje is csak úgy hanyatlik, mint azt az őszi nemzedéknél láttuk.

Ennek a tavaszi nemzedéknek álczája május hó második felében abbahagyja a pusztítást és bebábozódik. Egy hét múlva pedig kikel a légy. E szerint tehát a tavaszi generáció élete vagy két hónapig tartott, melyből vagy egy hét a peteszakra, 4—5 hét az álczakorra, egy hét a bábra és ugyanannyi idő körülbelül a kifejlődött légyre esik, vagyis a légynek ép az az alakja tart leghosszabb ideig, a mely a vetésre kártékony.

A kikelt légygel bevégeződött a tavaszi nemzedék életfolyama és kezdődik a nyári generáció, melynek élete már nem folyik le olyan annyira kedvező körülmények között, mint a tavaszi. — Junius elején a fűfélék már szárhoz hajtanak és junius végén pedig már szárasodnak és nem alkalmasak arra, hogy a frit-legy gyenge álczái azokban elősködhessenek. Így tehát újabb tanyát kell keresniök, melyet két helyen találhatnak és pedig vagy a rétek, legelők és más gyepek helyek lekaszálás, vagy lelegettetés után újra kihajtó vad fűveiben, vagy a késő tavaszi kalászosok későbbben fejlődő kalaszaiban, így az árpa és zabban. — Ezeket a kalászokat is csak akkor választják, ha még nem virágoztak el, vagy még éppen virágzásban vannak, de mihelyst elvirágoztak, akkor már nem bántják. Köppen közli,* hogy Kurlandban igen sokat szenved ezektől az álczáktól az árpa és minden egyes szemben lehet találni egy-egy elősködőt. — Hasonlóképen elősködik az arpan hazánkban is. Dr. Tömösváry Ödön, a korán elhunyt magyar természettudós, kassai gazdasági tanár korában a kassai gazdasági tanintézet kis telepén kísérletképpen természetett nyolczsoros afrikai árpakalászokban találta e kártékony légyfaj álczáit, melyek azonban más árpafajt nem bántottak, mint csak éppen azt az afrikait, mely valamennyi között a legkorábban virágozott.**)

A légy kártételének ez a módja volt az, a mely neki a «frit» melléknevet szerezte. Mert annak legelső megfigyelője Linné Károly, látva, hogy az álczájának pusztításai miatt a kalász könnyű (üres) lesz, vagyis «könnyű portéka»-vá válik és minthogy a könnyű portéka» megjelölésére svéd nyelvben a «frit» szó szolgál, a legyet «*Musca frit*»-nek keresztelte el; idővel a «*Musca*» helyett (mint ismeretes, ez latin neve a magyar «légy» szónak) «*Chlorops*», későbbben pedig az «*Oscinis*» nevet vette fel a természettudomány és így lett mai nap a Linnéféle elnevezésből a mostani «*Oscinis frit*» és az abból csinált «frit-legy» nevet használjuk mi is.

A nyári generáció álczáinak kártétele azonban rendszeren nem tart olyan sokáig, mint azt a tavaszinál láttuk, mert három heti pusztítás után már bábozódni kezdenek. A gyors bebábozódásnak oka alkalmasint a meleg időjárásban rekesendő, mely miatt az állat gyorsabban is fejlődhetik és fejlődöttségének teljes korát sokkal hamarabb éri el mint a többi két nemzedék; de valószínű azonban az is, hogy a gyorsan érő kalászosok is kényszerítik e sietős bebábozódásra, mert mihelyst csak keményedni kezdenek, az álcza már nem igen talál elég táplálékot bennök. — E nemzedék bábjáiból kikelő legyek augusztusban már javában röpködnek, de rajzásuk eltart még szeptember és október hónapokban is, a mennyiben a gazdanövények (árpa, zab és még inkább a vadon növény réti fűvek) különféle természetű és életfolyása miatt a légy nem egyszerre bujik ki, hanem úgy mint azt a kedvező, vagy kedvezőtlen viszonyai lehetővé teszik.

Ezektől az augusztus és szeptember havakban kikelt legyekről származik a frit-legynek harmadik nemzedéke, mely aztán már nem a vad

fűvekre, hanem buza és rozs őszi vetésére tojik ép úgy, mint azt a tavaszinál láttuk. Álczája ismét 4—5 hétig rontja a vetéseket.

Daczára, hogy a frit-legynek mind a három nemzedéke kártékony lehet, nagyobb károkat nálunk csak az őszi és tavaszi nemzedék tesz, mert a nyári nemzedék leginkább vad fűveken tenyész és ott senki sem kíséri figyelemmel, hogy okoz-e kárt? Bar e légy igen közönséges, mert a réteken és gyepek helyeken mindenütt bőven található, hazánk gazdái még nem igen ismerik és mint mondtuk, a vetésekben látható pusztulást a hesszeni légynek tulajdonítják (melyet alkalmasint valami sajtóhiba folytán majdnem általánosan és teljesen hibásan «*cecidonia rovar*»-nak mondanak.). Tavasszal e légyfaj nagyobb számban Sopron-vármegyében mutatkozott, ez ősszel pedig frit-legyes vetést láttunk a pest-vármegyei Üllő község környékéről és Szabolcs-vármegyéből is, de alkalmasint pusztit az másutt is.

A mi azt a kérdést illeti, hogy tehet-e gazda ellene valamit, kénytelenek vagyunk mondani, hogy a frit-legyet ki nem irthatja, de kártékony-ságát csökkentheti és korlátozhatja.

Teljes kiirtása azért lehetetlen, mert e légyfajnak nemcsak a nyári nemzedéke él a vadon növény fűveken, de őszi és tavaszi nemzedékeinek nagy tömege is él ugyanott, a szerint, a mint közelben kultivált kalászosok nem talált. Ezekről a vadfűves helyekről kerülnek aztán időről-időre újabb rajok a vetésekre; hogy tehát a vetést ettől a megújuló inváziótól megmenthessük, ki kellene legalább is az egész határban irtani a vadon növény összes fűnövényeket. A mi talán egy kicsit nagyon is bajos.

A baj csökkentésére azonban igen czélszerű lesz, hogy a tavaszi vetést minél korábban végezzük el; úgy, hogy mikor a frit-legy röpködni kezd, az erőteljes legyen és akkor meg sem lát-szik rajta annak támadása.

Továbbá ismeretes, hogy a tavaszi vetemények leginkább akkor szenvednek sokat, ha közvetlenül közelségükben frit-legyes őszi vetések vannak. Az ok igen egyszerű és abban áll, hogy az őszi vetésből kikelő legyek nagy rajokban a tavaszi veteményekre szállanak. E miatt tehát nem tanácsos, hogy az ilyen fertőzött vetés szomszéd-ságába, vagy nagy közelségébe tavaszt vessünk; és ha ilyen közeli helyre tavaszt még is kell vetni, igen ajánlatos, hogy a régi (őszi) és új (tavaszi) vetemény közé kellő szélességben valamely kapás vagy takarmánynövényt ültessünk, illetőleg vessünk. A legyek egy kis része ugyan átröpül így is az új vetésre, de nagy mennyisége mégis más, közelebb fekvő növényen fog letelepedni.

Általános szabályul pedig az szolgáljon, hogy a kalászosokat termő földterületeken semmitéle vadon növény fű ne szaporodjék el, tehát a különféle mesgyék, sarkok, határbarázdák, évekig parlagon heverő földvegek tiszták legyenek. A frit-legy kártételeinek csökkentésére természetesen jótékony hatása van az okszerű vetésgörögnek is, azzal a módosítással, hogy ne csak ugyanazon a helyre, hanem még a közvetlen szomszéd-ságba is gabonát gabona után ne vessünk, hanem váltakozzék az kapás- vagy takarmánynövényekkel is.

A tavaszi vetésekre mondottakból alkalmazható sok az őszi vetésekre is, azzal a különbséggel, hogy itt a vetés, a mennyire csak lehetséges, későn történjék, mikor a legyek nagyrésze petéit már másutt letojta. A hol pedig a késői vetés nem igen lehetséges és a légy a gabonát csak foltonként támadja meg, ott az ilyen folto-kat sekélyen fel kell szántani és a kiszántott vetést a benne lévő légy-álczákkal együtt a föld-ből boronával ki kell szedni, megszáritani és el-égetni, hogy a légykukacok elpusztuljanak. Ha a fertőzött vetés kiszedése gondosan történt meg, az őszi időszak pedig még nem igen haladt elő és az időjárás is kedvező, a megtisztított földbe újra lehet őszi vetni.

Jablonowski.

Kérdések a gyakorlat köréből.

457. k. Mily föltételek alatt kaphatók és hol «honvéd-lovok»? Mikor osztatnak azok ki?
B. Gy.

458. k. A «*lathyrus silvestris*»-t a reklam oly kiváló tulajdonsággal ruhazza föl, hogy elterjedtségét, felkapottságát, nem találom arányban állónak avval; ezért kérdelem: mi hibája, hátrányos tulajdonsága van a Wagner által nem-sített erdei bükkönynek?
B. Gy.

459. k. Ha az istálló padlása magtárnak is használtatik, mi a legalkalmasabb s legjobb mód arra hogy e talaj a gabonára káros hatással ne legyen? A tapasztás ideig-óráig tart csak és porzik, kiteglázás drága és nehéz, deszkázás még drágább. Van-e más mód?
B. A.

460. k. Igen lekötelezne azon t. gazdatár-sam, ki velem ezen rovatban közölné, hogy bizó marháimat nyers vagy sült burgonyával takarmányozhatom e czélszerűbben, továbbá, hogy gőz által fűlesztett szecs-kába több vagy kevesebb gőzt kell-e bocsájtani a szerint, a mint a szecs-kát a gőz bebocsájtása után 2 óra múlva vagy egy-két nap lefolyása után használom föl.
F. J.

461. k. Ez év aug. hó óta, nálam 6 tehén elvetélt, ezek közt 4—5 és 6 hónapos vemhes volt, vajjon mi okozhatja ezen vetélést nem-e a bika okozható. A bika egy 2½ éves eredeti szimentháli jól kifejlődött állat, a legutóbbi tenyészállatkiállításon 1-ső díjjal lett kitüntetve.
S. J.

Tőfenekek mivélése.

A mindinkább fokozódó igények kielégítése az intenzivebb gazdálkodást és termelést szükségessé tévén, az erdőterületeknek mind nagyobb mérvben történő feltörésével, rákövetkezik a sor a víz által eddig elborítva álló területekre is, minők a vízfolyások, mocsarak és tavak.

Különösen az utóbbiak azok, a melyeknek száma napról-napra kevesbedik. A tőfenekek kultúra alá vételét szükségképpen a lecsapolásnak kellvén megelőznie, ez rendszeren és legczélszerűbben tavasszal hajtatik végre, hogy a halakból addig is némi hasznot huzzassunk. Mihelyt a tó vize valamely uton, előbb a tó széléig, utóbb a vízszin süllyedésével fokozatosan tovább és tovább vitt és a tőfenek mélységének megfelelő mély árok segítségével lecsapoltatott, gondoskodnunk kell, hogy a tőfenekek lerakódott iszap a lehetőséghez képest mielőbb kiszáradjon; ha a tőfenek iszaprétege igen vastag, úgy ezt egy bizonyos mélységig ki kell hordatni és a part-széleken komposzt-rakásokba összefuvarozni, míg vékony iszapréteg fenforgása esetén a még szükséges árkok kiásásához azonnal hozzáfoghatunk.

A tőfenek magassági elhelyezése és későbbi rendeltetéséhez képest esetleg alagsóvezhető is, a mi bizonyára még nagyobb előnyére leend. Ha a terület kellő mérvben szárazzá tétetett, kezdődik annak megmunkálása, a mely — ha a tőfenek, mint az igen gyakorta megcsik, tözeges természetű — a kiégetés mellőzésével, meglehetősen költséges dolog.

Jóllehet azonban az égetés alkalmával a talaj nagy veszteségeket szenved értékes televevényrészekben, valamint nitrogénben, ha számításba vesszük azon munkamegtakarítást, a melyet a tőfenek előkészítésénél az égetéssel elérhetünk, bátran állíthatjuk, hogy ez legtöbb esetben a szenvedett veszteségek értékét túlhaladja. Egy kiégetett tőfenek nemcsak hogy könnyebben munkálható, de az égetés által nagymennyiségű kártékony alkatrész is a lehető leggyorsabban és végképpen ártalmatlanná tétetik, úgy, hogy ez által mivélés alá is hamarabb fogható, valamint elpusztul az égetés által az a tömérdek gaz és dudva-mag is, a melyek többnyire a legfelső iszaprétegekben tanyáznak.

*) Köppen: Die schädl. Insekten Russlands (1880) p. 442.

**) L. a rovar-tani állomásnak az 1884—89. években felmerült gazdasági rovar-károkról szóló jelentés (1892) p. 31. t.

Az égetés olyképpen történik, hogy a kiszáradt lápföld először egy erős boronával jól felhasgattatik s miután az új feltérés is néhány nap múlva megszáradt — meggyújtatik. Oly tőfenekeknél, a melyek kevésbé tőzegesek és így égetés alá nem kerülhetnek, a talajnak minél gyakrabbi megmunkálása kívánatos, hogy a levegő minél jobban átjárja és kiszellőztesse s így a káros hatású humus-anyagok, vasoxydul-sók stb. ártalmatlan anyagokká áthasonuljanak, mely folyamatot dus marómész-trágyázással még elő is segíthetjük. Annnyival is ajánlatosabb ezen trágyázása a tőfenekeknél, minthogy általa az iszap kötött természetét elveszíti, másrészt a mész ugy is, mint tápanyag az első termésre tekintettel sok esetben figyelemre méltó.

Ha a megmunkálást az első nyár folyamán szorgosan és alaposan elvégeztük, úgy kevésbé tőzeges és inkább agyagos összetételű tőfenekeket ősszel repczével már bevethetünk; ez azonban csak ritka esetekben fog megtörténni. A legtöbb esetben ajánlatos lesz a veteményezéssel a következő tavaszt bevárni és zabot vagy kölest vetni, a melyek az ily vad földet legjobban eltűrik.

(Landw. Ztg. nyomán.) Dauscher.

A tőzeg értékesítésének egy új módja.

— A tőzeg értékesítéséről akár mint tüzelőanyag, akár mint alom vagy csomagoló anyag, már sokat írtak. Ujabbán azonban *Schrabbelegger János* tanár a klagenfurti bányász-kongresszuson tartott egyik előadásában a tőzegnek értékesítésére egy más módot is ajánlott. Ez abból áll, hogy a tőzeget egy általa szabadalmazott eljárás szerint elkoksolja, a mi által annak vegyi összetétele kedvezően elváltozik, az által, hogy az $\frac{O+N}{H}$ viszonyozsáma az ásványi tüzelőanyagokra nevezte jellegzetes irányban átalakítható.

A koksolás kivitele természetesen nincs meghatározott rendszerű kemencéhez kötve.

Hogy az elért eredményekről is tájékozhasam lapunk t. olvasóit, csak annyit akarok megemlíteni, hogy az ezen eljárás szerint a *warnschachi* tőzegeből nyert koks 63—68% szénentartalom mellett 5200—5600 kalóriát adott, tehát annyit, mint pl. a salgótarjáni szén szokott adni. A tőzegeből nyert koks mennyisége 44—47% között szokott ingadozni.

1 q koks előállítására stájer tőzegeből 1 frt 30 krba került, mely összegben természetesen belefoglaltatik a kész kiadásokon kívül még az amortizációs és kamatozási quota is.

Az így nyert koks tehát még olcsóbb, mint a szénkoks, melynek métermázsája pl. épen Stájerországban 1 frt 60, egész 1 frt 80 krba szokott kerülni.

Tekintve, hogy hazánkban is sok oly tőzegtelep van, mely 3000—4200, sőt még több kalóriát is szolgáltató tőzeget ad, kívánatosnak tartanám, hogy kísérletek tétessenek az iránt, vajjon nem-e volna ezeknek tőzege koksolással előnyösen értékesíthető. Különösen érdemes volna ezen kísérlet kivitele olyan birtokokon, a hol a nyert koksot házilag felhasználhatnák, cséplőgépek, gőzekék, malmokban való tüzelésnél. Az elkoksolás költségei magában véve már az által is csökkentetnének, hogy a koksolás kivitelére ezen nagyobb hőfejlesztőképességgel bíró tőzeg is felhasználható volna.

Dr. Bittó Béla.

Meredek lejtők begyepesítése.

Sokszor merül fel a kérdés, mely fűnemek lennének a legalkalmasabbak homokos, sziklás vagy omladékos lejtők begyepesítésére, hogy egyrészt a további omlásoknak a lehetőséghez képest elejét venni, másrészt, hogy ezen kopár s terméketlen területek kissé barátságosabb színezetet, külsőt nyerjenek.

Mindenesetre vannak különböző fűvek, a melyek homokos talajban jól tenyésznek és azt meg is kötik, de ezek — ha mélyebben is a felszín alatt — rendszeren többé-kevésbé mégis nedves altalajt kívánják, a melybe erős, szívós gyökereiket lebecsáthassák. Ily nedves altalaj

azonban homokos vagy omladékos hegyoldalokon nem található s innen van, hogy nádjellegű idegen fűvekkel végzett többszöri kísérlet sem vezetett a kívánt eredményre.

A *«Klagenfurter Zeitung»*-ban irnak ily feltevéssel beérő s a nádperjékhez (*Calamagrostis*) tartozó fűvekről, a melyek a legkopárabb hegyoldalokon is a legkitartóbban diszlenek s kivált meszes altalaj mellett rendkívül erőteljes szárazakat hajtanak és a melyeket zsenge korokban az arra járó marha is leleget.

Ez a nádperje félekhez tartozó fűnem tudományos nevén *Lasiagrostis Calamagrostis* Link, mely kifejelet korban erőteljes, csaknem kitéphetlen üstököket hajt, hosszu száron gazdag, bugás virágzattal bír, mely augusztus hóban bő magtermést ad. Ezen magvakat Pontafel és Leopoldskirchen közötti — Canal — völgyben, a hol e fűnem közvetlen az országot mentén a meredek hegyoldalokon rendkívül buján tenyészik, de számtalan más helyekről is annál könnyebben lehetne összegyűjteni, minthogy más növényzet ott, ezen sivatár felületeken, nyár derekán elő sem fordulván, esetleges megtévesztés ki van zárva.

Mindenesetre érdemes lenne ezen hegyfűvel kísérletet tenni más helyütt is, legalább ott, hol egyéb növény mindezeideig megfoganni nem tudott.

D. M.

Mire ügyeljünk különösen teheneinknél télen?

Régóta tudjuk, hogy kellő hőmérsék hiányában a tehének tejproduktuma tetemesen csökken, ezt igazolja a következő kísérlet is, melyet nemrégiben Németországban két tehénen hajtottak végre. E két tehén mindaddig, míg az istálló hőfoka 9°-on lejjebb nem süllyedt, 21 liter tejet adott. Midőn azonban 3 nap alatt a hőfok 2°-ra szállott le, a tejhozam rohamosan csökkent és pedig a következő arányban: 7°-nál szállt 18, 5°-nál 14, 3°-nál 12 literre. Mibelyt a tehének melegebb italt és meleg takarót kaptak, a tejhozam is növekedett, az eredeti nivóra azonban már nem volt hozható.

A kísérletről tehát az következik, hogy 9°-nál hidegebb ne legyen a tehének lakóhelye. Mint optimum 12—14° van elfogadva. Nagyon helytelenül jár el ennél fogva azon gazda, ki a kellő szellőztetés mellőzésével az istállóhőmérséklet 18—20 R. fokra emeli. Nemcsak a tulságos bűz, mérges gázok, de a nagy hőfok is hátrányos ez esetben.

Mérsékelt hőfokot azonban csak azon esetben remélhetünk, ha az istálló tőrfogata és a marhák száma között helyes arány van. Egy közép nagyságú tehén átlag oly területet igényel, mely 1.7—2 m. széles, 2.25—2.50 m. hosszu és 2.5—3 m. magas; csak ily helyzetben találja meg a tehén ama nyugodalmat, mely a produktívhoz föltétlenül szükséges, csak ily helyzetben lehet kellő tisztogatásról, almozásról stb. gondoskodnunk, melyek közel oly fontos teendők, mint maga a takarmányozás.

ey.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter leirata az orsz. magyar gazd. egyesülethez a gazdasági egyesületeknek az ezredéves kiállításon leendő képviseltetése tárgyában.

Az országos magyar gazd. egyesületnek

Budapest.

Igen óhajtanék tartom, hogy hazai gazd. egyesületeink az ezredéves kiállításon, mely hivatalosan hazánk multját és jelenét híven ábrázoló képen bemutatni; mint mezőgazdaságunk előhaladásának jelentékeny tényezői, jelentőségükhöz képest méltóan képviselve legyenek.

Ezen képviselőlet nézetem szerint csak úgy lesz méltó és a kiállítást látogatókra tanulságos, ha a gazd. egyesületek az eddigi kiállításokon tapasztaltaktól eltérőleg, nem egyes jelesebb mezőgazdasági tárgyak kiállítása által kívánják kitűnni, mert hiszen őstermelésünk produktumainak bemutatása, a vármegei mezőgazdasági helyi bizottságok közbenjárásával, a magánkiállítók ügykörébe esik, hanem ha szellemi tevékeny-

ségüknek termékeit fogják a kiállításon kitárni és ily módon kimutatni azt, hogy a multban mezőgazdaságunk fejlesztése érdekében szellemi tőkéjüket miként érvényesítették, a jelenben pedig milyen tevékenységet fejtenek ki, a kitűzött cél előmozdítására? Az egyesületeknek a kiállításon való méltó bemutatása nézetem szerint azoknak a célra való szövetkezése alapján lenne legcélszerűbben elérhető.

Hazánk gazd. egyesületei ugyanis az illető vármegyék vagyonszághoz, az azokban lakó mezőgazdák értelmiségéhez és az egyeseknek a közügyek iránt való érdeklődéséhez kepest, különböző tevékenységet fejtenek ki.

Nem tagadható, hogy egyes gazd. egyesületek, melyek jelentékenyebb anyagi erők felett rendelkeznek, melyeknek tagjaiban nagy értelmiség és a közügyek iránti érdeklődés van, önállóan is igen szép és érdekes kiállítás lennének képesek rendezni, de a gazdasági egyesületek nagyobb része, anyagi viszonyai folytán vagy nem vehet részt a kiállításban, vagy pedig a megfelelő és megkivántató szerepet a kiállításon nem volna képes betölteni.

Legcélszerűbb lenne tehát nézetem szerint, ha az ország gazd. egyesületei szövetkezve kollektív kiállítást rendeznének, mert ily módon nemcsak az egyes egyletek rendelkezésére álló pénzüsszegek egyesítettnek és azoknak egy teljesen megfelelő, külön pavillon létesítésére nyújtanának módot, hanem az egyesületekben találkozó értelmiség is együtt működésre serkentetvén, a gazd. egyesületek kollektív kiállítása, az ezredéves kiállítás legszebb műveinek egyike lehetne.

Megpenditettem itt a szövetkezés eszméjét és nézetem szerint, az országos gazdasági egyesületnek lenne szép feladata, az egyesületek szellemi vezetését elvállalva, ezen eszmét, megvalósítani és az e részben szükséges mozgalmat megindítani.

A kivitelre nézve a következő eljárás lenne követhető:

Az orsz. gazd. egyesület a hazai gazd. egyesületeket értekezletre hívatná össze.

Ezen értekezleten minden egyesület 3—5 választott tagja által vehetne részt. Ezeknek a terv előadatván, kebelükből végrehajtó bizottságot választanának.

Ezen végrehajtó bizottság feladata lenne az egyesületeket a kollektív kiállítás rendezéséhez szükséges alaphoz való hozzájárulásra felszólítani. Minden egyesület, mely a kollektív kiállításban részt vesz, köteles lenne anyagi viszonyaihoz képest a kiállítási alaphoz bizonyos összeggel hozzájárulni és ezen alpból, mely a végrehajtó bizottság kezelése alatt állana, fedeztetnének a kollektív kiállítás összes költségei.

A végrehajtó bizottság döntene végérvényesen a kollektív kiállítás részére szükséges pavillon építése iránt és az osztatná ki az egyes egyesületek közt hozzájárulások arányában a pavillonban rendelkezésre álló területet.

A felvetett eszmét az orsz. gazd. egyesület figyelmébe ajánlom és annak szokott hazafiai buzgalommal leendő megvalósítására ezennel felkérem.

Budapest, 1893. november 1.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter helyett

Miklós Odön s. k.

államtitkár.

Uj könyvek.

Somogyi Manó dr., A munkásosztalékok. Budapest, 1893. füze 1 frt 50.

Riesensfeld Dr. Das besondere Haftpflichtrecht der deutschen Arbeiter Versicherungs-Gesetze. Berlin, 1894. füze 4 frt 34.

Lindsay Dr. Samuel. Die Preisbewegung der Edelmetalle seit 1850. Jena, 1893. füze 3 frt 10.

A. Thiers volkswirth. Anschauungen. Dr. Adolf Wurst. Jena, 1893. füze 1 frt 24.

Flachsbaum u. Flachsbereitung. Ludwig Langer. Wien, 1893. füze 1 frt.

Ruhland Dr. G. Grundprinzipien aktueller Agrarpolitik. Tübingen, 1893. füze 38 kr.

Der Capitalismus im de siècle. Dr. Rudolf Meyer. Bécs, Ausztria. 1894. 480 old., füze 4 frt 20.

Ziegel
A téglagyár
1893. kötve
Das
auf Handel-
old. Lipcse.
Hand
Carl. Joh.
Wie
Wirtschaft
180 old. Be
Franz
gen zum
Beitrag zur
baulehre.
Berlin, Pau

Mai

Közleménye
(Pályázati
hóban be
Az igazga
Tarcza. Tő
A gazdasági
A vetéseket
Kérdések
Tőfenekek r
A tőzeg érte
Meredek lejt
Mire ügyelj
A földmível
magyar gaz
nek az ez
tárgyában
Uj könyvek

Vegyesek

Személy h
talos lapb
selő kará
dák műve
kir. herce
tessége.
szeti tanf
Szászorszá
— Ásvány
tenyésztés
sége szem
különczköd
delmi szer
— Német
lőtenyészté
zabtermése
okairól Fra
1893-han.
Apró hírek

Kereskedelem

Budapesti
Eldmicsziki
vásárok.
Szerkesztői

Személy

bányászati és
minőségben,
ideiglenes mi
Somssich Bé
gazd. akade
mellé rendsz
ségben két
Aladár hang
szendrői, Ka
tisztartó Szab
zovicsi lakos
rényym. bozo
Besztercze-Na
landó gazdas
vezi Dobósz
György szolgál
marási méltós
Wehner Szily
oltárhoz veze

Gyászhir

nak édes anyj
tett Bethlen K

Kivonat

fene 191 k. 2
bőrféreg 154
Ragados tüdő
bénaság és hó
u. Sertésorhár

Változ

rában. Az o

választmány

kesztő-titkár

szerkesztés

ügyvezető-tit

vezető-titkár

Ziegelei. O. Bock. Thier Bibliothek számos ábrával. A téglagyártás modern üzeme. 200 old. Berlin, Parey. 1893. köve 1 frt 55.

Das moderne Aegypten. mit besonderer Rücksicht auf Handel- u. Volkswirtschaft. Theodor Neumann. 352 old. Lipse. 1893. füve 4 frt 96.

Handelspolitik Englands u. seine Colonien. Dr. Carl. Joh. Fuchs. 340 old. Lipse. 1893. füve 4 frt 47.

Wie kann d. Landw. d. Stickstoff-Vorrat in sein. Wirtschaft erhalten u. vermehren. Dr. J. König. 3. kiad. 180 old. Berlin, Parey. füve 2 frt 17.

Franz Schindler. Der Weizen in seinen Beziehungen zum Klima und das Gesetz der Correlation. Ein Beitrag zur wissenschaftlichen Begründung der Pflanzenbaulehre. Mit einer Tafel 8°. XII und 175 Seiten. 1893. Berlin, Paul Parey. Preis Mk. 4.

Vegyesek.

Mai számunk tartalma:

Közlemények az orsz. magy. gazd. egyesület köréből. (Pályázati hirdetések. — Folyó évi november hóban befizetett alapítványi kamatok és évdíjak. — Az igazgató-választmány ülése.)	825
Tárca. Történelmi adatok a bor és champagnerről.	826
A gazdasági ló és az angol telivér. <i>Monostori Károly</i>	829
A vetéseket pusztító frit-légy. <i>Jablonowski</i>	829
Kérdések a gyakorlat köréből	831
Tőfenek mivélése. <i>Dauscher</i>	831
A tőzeg értékesítésének egy új módja. <i>Dr. Bitó Béla</i>	832
Meredek lejtők begyepesítése	832
Mire ügyeljünk különösen teheneinknél télen?	832
A földmivelésügyi m. kir. miniszter leirata az Orsz. magyar gazd. egyesülethez a gazdasági egyesületeknek az ezredéves kiállításán leendő képviseltetése tárgyában	832
Új könyvek	832
Vegyesek	833
Személy hírek — Gyász hírek. — Kivonat a hivatalos lapból. — Változások az O. m. g. e. tisztviselői körében. — Örvedetes mozgalom a kiskisgyártó munkások körében. — Frigyes kir. herceg vadászatai. — Az előjárók vámmentessége. — Dohánytermelők figyelmébe. — Szőlészeti tanfolyam. — Kőbányai sertések bevitele Szászországba. — Szarvasmarhavasárok rendezése. — Ásványolaj Csikmegyében. — Mesterséges haltenyésztés Horvátországban. — Ausztria előzékenysége szarvasmarhavasárok iránt. — Német különcközések a Németországgal kötött kereskedelmi szerződésről. — Poroszország állatállománya. — Németország tojásbevétele. — Konkurrenssük a lótenyésztés terén. — Franciaország ideai árpa- és zabtermése. — Anket a buzaár hanyatlásainak okairól Franciaországban. — Állatkereskedelmünk 1893-ban. — A mezőgazdák szövetsége Angliában. — Apró hírek.	
Kereskedelem és tőzsde	835
Budapesti gabonátözsde. — Határidők árfolyama. — Elelmeczikkek a budapesti hetivásáron. — Állatvásárok.	
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek	835

Személy hírek. *Adda Kálmán* selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti akadémiái tanárságát végleges minőségben, *Vreitz Péter* agr. geologus ösztöndíjjal pedig ideiglenes minőségben segédeológussá nevezték ki. — *Somssich Béla* oaleveles gazdász a magyaróvári m. kir. gazd. akadémia növénytanai és növényélettani tanszéke mellé rendszeresített tanárságát állásra ideiglenes minőségben két tanév tartamára kineveztetett. — *Szomjas Aladár* hangási lakos és földbirtokos Borsodvármegye szendrői. *Kálmán János* b.-sz.-mihályi lakos és uradalmi tisztartó Szabolcsvármegye dadai. *Keresztes Sándor* bozovicsi lakos és házközségi tb. főszolgabíró Krassó Szórényvm. bozovicsi. *Frühm Tamás* jaádi lakos és közjegyző Beszterce-Naszodvármegye jaádi járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bíztatt meg. — *Dubovecki Dobócsky Ignác* földbirtokos és chernelhazai *Chernel György* szolgálaton kívüli hadnagy és földbirtokos a kamarási méltóságot díjmentesen nyerte. — *Gr. Posadowsky Wehner Szilviusz*, porosz gárdai; pitány és nagybirtokos oltárhoz vezette *Radó Kálmán* főispán, Katinka leányát.

Gyász hírek. *Bethlen Gábor* gróf, a főrendiház tagjának édes anyja, *Bethlen Gábor* kuriai bíró özvegye, született *Bethlen Klára* grófnő elhunyt.

Kivonat a hivatalos lapból. Állatjáványok. Lépfene 191 k. 283 u. Veszettség 117 k. 142 u. Takonykór és bőrféreg 154 k. 239 u. Száj- és körömfájás 72 k. 998 u. Ragados tüdőbő 83 k. 201 u. Himlő 30 k. 72 u. Tenyész-bénaság és hólyagos kiütés 9 k. 22 u. Rühkór 47 k. 149 u. Sertésorbáncz 104 k. 669 u. Bivalyész 12 k. 14 u.

Változások az o. m. g. e. tisztviselői körében. Az orsz. magy. gazd. egyesület igazgatóválasztmánya f. hó 7 én tartott ülésében szerkesztő-titkárrá választotta és a «Köztelek» felelős szerkesztésével megbizta *Szilassy Zoltán* eddigi ügyvezető-titkár; az ekként megüresedett ügyvezető-titkári állásra pedig *Rubinek Gyulát*, a

«Köztelek» egyik volt szerkesztőjét választotta meg. A midőn e helyütt szerencsét kívánunk új állásához és bucsut mondunk a lap megalapításától kezdve a szerkesztésben oly tevékeny részt vett volt szerkesztőtől, a ki új hivatása szerint más téren fogja kipróbálni tehetségeit és munkásságát érvényesíteni, egyuttal örömmel közölhetjük, hogy lapunk az ő kitünő tollat ezentul sem fogja teljesen nélkülözni. — Ifj. *Paikert* Alajos, az O. m. g. e. segédtitkára, titkár és könyvtárkezelő, *Buday Barnabás*, az O. m. g. e. eddigi gyakornoka segédtitkárrá, *Kovács Antal* gazdatiszt az O. m. g. e. pénztárnokává választott meg.

Örvedetes mozgalom a kiskisgyártó munkások körében. Azon nagy horderejű mozgalom, melyet az o. m. g. e. a múlt évben megkezdett gazdasági előadási ciklusával indított meg, úgy látszik, a vidéken is követőkre talált. Mint ugyanis egy nyitavölgyi tudósítótól értesülünk, a nevezett járás Ripeny községében *Dierer Henrik*, a nyitavölgyi gazd. egyesület titkárja, ki már korábban is járása más községeiben népszerű felolvasásokat tartott, a múlt hó utolsó napjaiban felolvasást tartott: «a legény kíméléséről a trágyában és annak hasznosításáról a mezőgazdasági termények számára.» Kik amulva, mondhatni remegve leptek a felolvasó-terembe, mert a felvetett tárgy megértése iránti fogékonyságukba vetett hit ingatag volt, azok melegelettséggel távoztak, gazdagodva tapasztalással és lelkesítve a tudomány hatalmától. Mi, kik e lap fennállása óta a közgazdasági uttörés nehéz munkáján felül, a gazdasági tudomány vívmányainak népszerűsítésében látjuk hazánk jobb jövőjének zálogát, csak elismeréssel emlékezhetünk meg *Dierer Henrik* buzgó fáradozásáról, vajha a vidéki gazdasági egyesületek titkáraiban minél több követőre találna.

Frigyes kir. herceg vadászatai. Vedrődön *Zichy Jozsef* gróf birtokán három napon át nagy-éredű hajtóvadászatok folytak, melyeken *Frigyes kir. herceg* is részt vett. — A társaság tagjai voltak: ifj. *Pálffy János* gróf és neje, *Esterházy Károly* gr. és neje, *Zichy Kázmér* gr., *Odescalchi Géza* herceg és neje, *Vay Dénes* báró nejevel, *Csáky Jenő* gróf, *Zichy István* gróf, *Schall báró*, *Zichy Antal* gr., *Vay Elemér* br., *Zichy Jenő* gr., *Kuffner Károly* és *Schwarcz* jóságigazgató. A három nap alatt 2392 nyul, 784 fázán, 16 tengeri nyul, 18 fogoly, 7 különféle más vad, összesen 3217 darab esett zsákmányul. A kir. herceg Cseklészen is részt vett a hajtóvadászaton, melyet *Esterházy Mihály* gróf rendezett. Itt 986 nyulat és 425 fázánt ejtett el a társaság.

Az előjárók vámmentessége. Az utakon és a hidakon azoknak a községi előjáróknak is vámot kellett fizetni, a kik az adóhivatalba pénzt szállítanak be. Az e miatt felmerült panaszok következtében a kereskedelemügyi miniszter — mint értesülünk — kimondta, hogy a községi előjárók ilyenkor nem kötelesek vámot fizetni, de igazolnia kell a befizetési naplóval, hogy csakugyan adót szállítanak, a visszajövetelnél pedig ki kell mutatniok, hogy az adóhivatal a beszállított pénzt átvette tőlük. Ez az intézkedés az, hol a vámszedési jog bérbe van adva és a bérszerződésben az előjáróknak ilyen alkalommal való vámmentességét ki nem kötötték, csak a mostani bérszerződés lejárta után lép életbe. Jövőre ezt a kedvezményt minden bérszerződésbe bele kell foglalni.

Dohánytermelők figyelmébe. A pénzügyminiszter rendeletét bocsátott ki a községekhez, melyben arról értesíti hogy újabb dohánytermelés iránti kérévényeket ne fogadjanak el, mert azokat az illetékes hatóság tekintetbe nem veheti, miután az államnak óriási mennyiségű dohánykészlete van. A kik az idén dohánytermelési engedélyvel bírtak, figyelemzetnek, hogy az engedély megújítása iránt *december 15-ig* a régi engedélyeikkel az előjáróságoknál jelentkezzenek.

Szőlészeti tanfolyam. Székesfehérváron Rác Sándor szőlészeti borászati felügyelő két hétre terjedő, nagyobb szabású szőlészeti tanfolyamot tart. A tanfolyam a fehérvári értelmesebb szőlőbirtokosok nagy érdeklődésével találkozott s azon a város buzgó polgármesterével Havranek Józseffel együtt, ki egyszersmind kiváló szőlész, naponként számosan vesznek részt.

Kőbányai sertések bevitele Szászországba. A szász. kir. kormány értesítése szerint az elősertések Kőbányáról az ismert eddigi feltételek mellett Leisnig város közbághidjára is bevihetők.

Szarvasmarhavasárok rendezése. Minden év azon meggyőződésre juttat bennünket, hogy az állatok értékesítése igen nehézkesen megy s az árhullámzás és árcsökkenés, nagyon gyakori tényezők évről-évre. Kivételek is vannak ugyan, a mikor az árak kedvezően alakulnak, sajnos azonban egy évtized lefolyása alatt alig egyszer kétszer. Az idén általános a panasz az árak csökkenése miatt s nem is ok nélkül, mert pl. az 1891-iki sőt még az 1892-iki árakhoz képest is a szarvasmarha ára mintegy 40—50%-kal hanyatlott. Talán szükségtelen is hangsúlyozni, hogy a nagymérvű árcsökkenést részben az állatok rendszertelen értékesítésének módja idézi elő. Országos vásáraink bőven vannak, és ebben rejlik talán a baj is, míg központosító és nemzetközi jellegű vásáraink nincsenek. Kevesebb országos vásárra volna szükség és inkább a központokat, a megyék fővárosait kellene felkarolni, hogy ott a vidék minden rétegű faktora képviselve legyen. Ha pl. egy-egy törvényhatóság területén az eddig tartott 30—50, de 60—70 országos és másféle vásár helyett csak 50%-kal kevesebb vásár tartatnék és ezen kívül mintegy 5—6 nagy országos baromvásár, ez utóbbi mindig a megye központján, valószínű, hogy több hasznot hajtana, mint a helyi érdekű országos vásárnak csufolt községi vásár, melyre legfeljebb a szomszéd községek látogatnak el jószágaikkal és minden rendszer nélkül történik az adás vétel. Az élelmesség ilyenkor rendezes a tájékoztatásigot leveri s hogy ez mily kárral jár a gazdákra nézve, ahhoz nem kell bővebb magyarázat, különösen ha ismerjük a vásáron használt rutinokat. Különben soha eklátansággal nem jellemezték vásáraink megbízhatatlanságát és rendszertelenségét mint Komáromban, a hol a közigazgatási bizottság ülésén is szóba jött ez a fontos ügy. Álljanak itt erre vonatkozólag a következő tanulságok: Az állattenyésztés eddigi folytonos apadását az árak állandó csökkenése idézte elő a múltban; s ha újabb időben az árak javulására sincsen kilátás, az a mai vásárrendszer hasznavehetetlenségének a következménye. A vármegye területén évenként 44 vásárt tartanak különböző községekben és mivel részint a közlekedés, részint az idegenek ellátásának és elhelyezésének hiányai miatt a vásárok csak a környék lakosai által látogattnak, a forgalom csak az illető vidék kereslete és kínálata szerint alakul és így a tenyésztés is csak erre szorítkozik. De a mai vásárrendszer mellett épen a vásártartásra jogosult községek berendezésének hiányossága sem fejlesztheti ki az állatoknak súly szerinti eladását, mely bizonyára a forgalmi érték nagy arányú ingadozását gátolná meg. Ez okozza azután azt, hogy az eladás jó eredménye egyesek járatlansága folytán kereszteszódik; de ez által az élelmes vevő gyakran veszi el kedvét az állattenyésztők szájainak, az állattenyésztés rovására. A felsoroltakon kívül a mai vásárrendszer még igen nagy bajt is rejt magában s ez az, hogy hiányos az ellenőrzés, vagyis a legtöbb esetben így hurczoltatnak be az állatvásáron át a járványos betegségek is. Ezeknek előre bocsátásával kívánatos volna a vásárokat törvényhozásilag országszerte akként rendezni, hogy országos vásárok csakis a megyei központban tartassanak; ezzel mód nyújtatik elsősorban a megyei központi városoknak arra, hogy a kívánalmaknak megfelelő vásártereket berendezhessenek, hatósági mérlegeket állítsanak fel. A budapesti és bécsi legutolsó árak kifüggesztésé-

vel pedig — ennek mindenütt meg kellene történni — a közönség kellő tájékozást szerezhetne magának. De ekkor végre meghonosulna a sulyszerinti adás-vétel s az árak sokkal inkább mint most, az állatértéknek megfelelőek volnának. Szükség-telen hangsúlyozni továbbá azt, hogy a közlekedés a központokkal mindig előnyösebb bármely vidékre nézve, mint a községek és községek közötti közlekedés; nemcsak egyes vidék és vármegye népe kerülne így össze, hogy forgalmat létesítsen, hanem távolabbról is jönnének vevők s az árak a kereslet és kínálat szerint alakulnának. Az állategészségügy is szigorubb ellenőrzés alá kerülne, de a vidéki városok fejlődése ipari és kereskedelmi szempontból is sokat nyerne. Fontossággal bírna ez főleg a mezőgazdálkodást és állattenyésztést űző gazdákra nézve, a kik az ügy helyes fejlődésének sulya alatt a racionálisabb gazdálkodás folytatását tűznék ki elvül. Igaz ugyan, hogy a vásártartásra jogosult községek a vásárok jövedelmétől elesnének s ezen veszteség egyes községekre nézve jelentékeny lenne, mindazáltal akkor, mikor országos érdekről van szó, egyes községek érdekeinek az ország hasznát nem lehet, sőt nem is szabad alárendelni. — b.

Asványolaj Csikmegyében. E megye természeti kincsei újból szaporodtak. Ugyanis a megye határszéli hegységeinek hatóságilag végzett átkutatásával megbízott geológus közvetítésével 1891 nyarán dr. Otrobán Nándor konstataálta az asványolajat Gyimes egyik északi mellékvölgyében. Mivel nem sikerült az ásási munkát hazai tőkével megkezdhetni, angol társaságot alakított, mely augusztusban három próbaaknát kezdett ásni fenn irt helyen és október 25-én egyik kísérleti aknában 41½ méter mélységben oly minőségű olajat talált, hogy elhatározta a további munkálatot kanadai mód szerinti gőzerővel való fúrással, nagyobb terjedelemben és mérvben folytatni. E hely az úgynevezett «Hidesség»-ben, és fenýőrdőben, vizválasztón tul mintegy tíz kilométerre fekszik a román határtól, melytől nem messze vannak Moinest és Szolonecz gazdag petrolkutjai, melyeket három év előtt akkori tulajdonosa, Theiler, 2.800.000 frankért adott el a bukaresti petroltársaságnak. E helynek geológiai formációja egy az említett Moinest és Szoloneczéval, magassága nem különbözik sokat amazokétól és így alapos a remény, hogy a hazánkban eddig kevés eredménnyel tett ásások és fúrások asványolajra, itt kárpótlást fognak találni, annival is inkább, mivel az Ágostonfalvától Gyimeszorosig 1896-ig szerződésszerűen kiépítendő vasut e völgyet érinti.

Mesterséges haltenyésztés Horvátországban. Az Ozulin közelében fekvő Mreznica, Bistra, Dobra és Vitunica vizek még néhány év előtt is gazdagok voltak pisztrángban úgy, hogy 8 kg. sulyu példányokat is fogtak a Mreznica vizeben; jelenleg azonban a pisztrángban való gazdagsága teljesen megszűnt a vidrák és más halakra-pusztító állatok elszaporodása következtében. Ily körülmények között Jakopovic Vladimir kezdeményezésére Ogulinban elhatározták azt, hogy még e téli szezonban kísérletet tesznek a mesterséges haltenyésztéssel; e célból rendeltek egy közönséges mint kaliforniai pisztrángikrékat a Bécs melletti payerbachi haltenyésztésből, hogy a kész tervezetek szerint a kezdeményezés első lépéseit megtegyék. A zágrábi halászati egyesület pedig egyforma nagyságu pontyokat eresztett a Szávába. p.

Ausztria előzékenysége szenvedő mezőgazdasága iránt. Az osztrák képviselőház kormányadjáról a múlt hét utolsó napjain örvendetes kijelentések hangzottak el. Kijelentette ugyanis a kormány, hogy a takarmány szükség suttotta vidék felsegélésére Csehországban, Stiriában, Jalicz 500.000 frtot bocsát rendelkezésre. Ezen felül pedig adóleírásokkal segít. Fontosabb volt azonban

ama elhatározás nyilvánítása, miszerint az olcsó marhasó kontingens kedvezményéről szóló törvény, mely szabályszerűen csak a jövő év május havában lépett életbe, már újévtől fogva érvénybe lép. Ezt látva, hazai viszonyaink szempontjából önkéntelenül ama kérdés tolu tollunk hegyére: Ez a közönség mikor rendeztetik nálunk olcsó marhasóra a mi gazdaságunknak is szükségése van!

Német különczködések a Németországgal kötött kereskedelmi szerződésről. Egy német folyóirat: «Das zwanzigste Jahrhundert» különcz nézetet közöl a köztünk és Németország között kötött vám és kereskedelmi szerződésről. E szerint minden előny a mi oldalunkon volna, sőt e szerződés megkötésének célja az lett volna, Budapestet Közép-Európa gabnakereskedésének emporiumává emelni, Oroszországból olcsó szállítás révén beszerzendő gabonaneműek forgalmának központossítása által. Eddig a czikkező, ki azonban a múlt és ez év forgalmi statisztikáját lapozgatja, könnyen meggyőződhetik arról, mennyire apadt terménykivitelünk Németország felé. Románia szerződés nélkül többet visz ki oda, mint mi szerződéses állapotban. Nem is siratjuk a kivitel eme csökkenését és újában is hangoztatjuk Carey ama mondását: «Nyers termék kivitele rab-ságra vezet».

Poroszország állatállománya. A múlt év december havi alatszamlálás eredményei most tétetvén közzé, Poroszország állatállománya a következő kimutatásban szerepel: 2.647.388 ló, 208 öszvér, 4284 szamar, 9.850.960 szarvasmarha, 10.092.568 juh, 7.704.354 sertés, 1.953.748 kecske, 1.249.500 méhkaptár. Az 1867-iki kimutatással szemben emelkedett a lóállomány 13% -kal, a szarvasmarha 22% -kal, a sertés 57% -kal és a kecske 44% -kal; mi alatt az öszvérek száma esett 72% -kal, a szamaraké 52% -kal, a juboké 54% -kal és a méhkaptárak száma 4% -kal p.

Németország tojásbevitel. Mióta Oroszország felől e czikkekre magasabb vámot vetettek, Németország főleg Ausztria-Magyarországból fedezi tojásigényeiket. Kivitelünk tehát hatalmas növekedést mutat e téren. Németország f. év január első napjától szeptember 30-ig importált: Ausztria-Magyarországból ... 328.500 q tojás Oroszországból ... 182.319 » » Olaszországból ... 35.186 » » Hollandiából ... 8.603 » » Romániából ... 3.980 » » Franciaországból ... 1.382 » » Svajczból ... 384 » » más helyekről ... 1.220 » » összesen 561.944 » » mintegy 38-1 millió forint értékkel. ey.

Konkurrensünk a lótenyésztés terén. Lótenyésztőinket bizonyára érdekelni fogja az alábbi kimutatás, mely föltűnteti, hogy Oroszországból az utóbbi tíz év alatt hány darab ló importáltott Németországba. E szerint:

Év	bevitel
1881-ben	8,674
1882-ben	14,904
1883-ban	26,158
1884-ben	21,465
1885-ben	17,854
1886-ban	14,808
1887-ben	14,944
1888-ban	24,645
1889-ben	20,049
1890-ben	23,960
1891-ben	31,759
1892-ben	27,762

E lovak ára szakértők véleménye alapján 400—500 márkára van véve dbként, mely számítás mellett 10—12 millió márká értékét képvisel, a beviteli ez aga. Ezzel szemben Németországból Oroszországba az utolsó évek alatt csak 70—90 drb ló szállítottott. Tény azonban, hogy

Oroszországból sokkal több ló került a német istállóba, mint az a kimutatáson szerepel; pl. az orosz statisztika már 34.233 drbot mutat ki évent. Hát még az a nagy csempészet, mely e két állam határán legdusabb virágzásnak örvend, mily nagy számot rejthet. Oroszország lóállománya kb. 24 millió, melynek javítására a kormány utóbbi években átlag 1-2 millió rubelt áldoz.

Franciaország idei árpa- és zabtermése a szokottnál jóval alacsonyabb. Árpával 929.444. Ha volt bevetve, mi 136 hl., 86 millió q termést hozott. Zabbal 3-8 millió. Ha-t vetettek be, mely 645 millió hl., 295 millió q szemtermést hozott. 1892-ben 916.112. Ha volt árpával bevetve s ez 163 millió hl., 105 millió q szemtermést hozott. Ugyanakkor 3.812.852. Ha zab 84 millió hl., 39 millió q szemtermést hozott. A zab árának növekedése ez okból ottan biztosan várható, minthogy tavaly sem volt elég a termés. ey.

Ankét a buzaár hanyatlásának okairól Franciaországban. A francia képviselőház bizottságot küldött ki a buzaárak hanyatlása okainak vizsgálatára végett. E bizottság által kihallgatott szakértők közül figyelemre méltó Way, a kereskedelmi kamara egyik kiváló tagjának nyilatkozata. Szerinte a buzaár hanyatlását Franciaországban következő három oknak tulajdoníthatni. Először a beviteli vám leszállításának 5 frankról 3 frankra. Másodszor Amerika aranyigénye, mely minden áron gabonaneműek eladására készítette az észak-amerikai Egyesült-Államokat. Harmadik oka az árhanatlásnak az Oroszországban felhalmozott nagy készletek. Ezt kiegészíti a szállítási díjak olcsóvá tétele, mely onnan ered, hogy míg azelőtt csak 2—3000 tonnás hajók szállították a gabonát Amerikából, addig most azok hordképessége 5—6000 tonnára emelkedett, a mi a vitelért leszállítja.

Állatkereskedelmünk 1893-ban. Az állatforgalom ez idén ép oly hanyatlást mutat fel, mint a terménybeli. A kimutatás erről következő képet tüntet fel. A szarvasmarhákivitel január-októberig az előző évnek mintegy 29.000-rel maradt mögötte. — Emelkedett azonban a sertésexport több mint 54.000-rel. Ló kivitelünk csökkent szintén 1892-hez képest 1400-zal. Juhkivitelünk növekedett 6400-zal. A szarvasmarha és ló kivitel hanyatlása minden valószínűség szerint a külföldi szük takarmánytermésének volt a következménye; a sertés kivitel a szűk takarmány nem akadályozta, különben is a sertések takarmányozásával a szűk takarmány neműek nincsenek semmi összefüggésben, ebből az export általában véve kedvező volt, kivétel ugyan 905.261 sertést, 1892-ben megfelelő időben 851.013-at, 157.880 juhot, 1892-ben 151.578-at, 86.970 ökröt, 1892-ben 114.505 és más fajta szarvasmarhát 11.424-et, 1892-ben 12.901-et, végül 15.992 lovat, 1892-ben 17.396-ot. A szarvasmarhabehozatal is csekélyebb volt, mint 1892-ben, ellenben a sertésbehozatal mintegy 46.000-rel emelkedett.

A mezőgazdák szövetsége Angliában. Mint azt lapunk múlt évi utolsó számainak egyikében jelezte, az angol mezőgazdák körében mozgalom indult meg országos gazdasági szövetség létesítése végett. Egy évi vajadás után, az ügy abba a stádiumba jutott, hogy f. december hó 7-ik napjára e szövetség megalakulására gyűlést hirdettek. A meghívó elmondja, hogy várakozás ellenére sikerült az alakítandó szövetség iránt érdeket kelteni úgy a birtokos mint a bérlő sőt a mezői munkások körében. A megbeszélés tárgyát képező program részleteit alkalmilag közöljük.

Apró hírek. Vásárlótelyezések. Tolnamegyéhez tartozó Kölesd községben a f. évi november hó 7. és 8-ára esett országos vásár f. évi december hó 19-ik, ugye megye Zomba községében f. évi november hó 8-ára esett vásár f. évi december hó 20-ik. Somogy megyéhez tartozó Toponár községben a f. évi november hó 11-ére esett országos vásár f. évi december hó 11-ik, Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegyéhez tartozó Halás r. t. városban a f. évi november hó 5—6-ára esett vásár f. évi december hó 18-ik napjára tételtett át. — Békésmegyéhez tartozó Ócsöd községben a kedden és pénteken engedélyezett heti vásárokon állatfelhajtás eszközlése megengedett.

40,0

550
képpel ill
legalkalmÁrpa
pénz elől
küldi meg
könyvkia
kereskedé

Búza

Tiszavidek

Pestvidéki

Fehérmegye

Eácskai

Bánsági

Északmagyar

Rozs...

Árpa, takar

— malátá

— sör

Zab

Tengeri

Káposzta-re

Köles

Lenmag

Kendermag

Lencse

Bors

Bab, fehér

— barna

Bükköny

Vöröshere

Lucerna u

Ezspartete

Mohar

Mák, kék

— szürke

Köménymag

Budape

Mezőgazdák

sem jelenté

tart, mely a

kulacsiót me

buzában az

barátságosab

ban a hangu

a vételkedv

helyezésre, d

is élnék üzle

nem fejték ke

legmagasabb

buzáért; a le

a fogyasztók

tási célokra

kelt el, fizette

5-20 krt.

Árpa el

volt a kínálat

el. Zabban a

áru hiányzik

fizettek 6-90-

Ótenger

5-30 krtba ke

járás követke

lók és gyára

dett és Kóba

Repcze v

nagyon jelent

az irányzat a

vetve az egé

40,000 mértföld vitorlával és gözzel,

írta: Dr. Gáspár Ferencz ezredorvos.

550 lap terjedelmű, több mint 120 legfinomabb képpel illusztrálva. Ezen nagybecsű és elterjedt munka legalkalmasabb

karácsonyi és ujváji ajándék.

Ára füze 5 frt. Diszkötésbe kötve 6 frt 50 kr. A pénz előleges beküldése mellett a művet bárhova bérmentve küldi meg a kiadó. Kapható a kiadónál: *Bába Sándor* könyvkiadóhivatalában Szegeden, vagy bármely könyvkereskedésben.

Kereskedelem és tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

December 11-iki jegyzések 100 kg.-ként.

Búza	uj	74-75 kiló	uj	3 óra
Tiszavidék	uj	74-75 kiló	uj	3 óra
		76-77		
		78-79		
		80-82		
Pestvidéki		74-75		
		76-77		
		78-79		
		80-82		
Fehérmegyei		74-75		
		76-77		
		78-79		
		80-82		
Pácskai		74-75		
		76-77		
		78-79		
		80-82		
Bánsági		74-75		
		76-77		
		78-79		
		80-82		
Északmagyarországi		74-75		
		uj		
		76-77		
		78-79		
		80-82		
Rozs				készp.
Arpa, takarmány				
maláta				
sör				
Zab				
Tengeri				
Káposzta-repce				
Köles				
Lenmag				
Kendermag				
Lencse				
Borsó				
Bah, fehér nagyszemű				
torpe				
barna				
Bükköny				
Vöröshere uj				
Luczerna uj				
Esparsette				
Mohar				
Mák, kék				
szürke				
Köménymag				

Budapesti gabonátőzsde, december 11. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tudósítása.) Külföldről e héten sem jelentettek árváltozást, az üzletelenség ott tovább tart, mely apáthia nálunk is nyomasztólag hat és a spekulációt még nagyobb bizalmatlanságra bírja. Készaru búzában az irányzat ma nálunk kezdetben valamivel barátságosabb a forgalom is élénk volt, később azonban a hangulat kissé elcsendesedett, erős kínálat dacára a vételkezdés elég jó volt, elsőrendű áru könnyen talált elhelyezésre, de gyenge minőségű áru idegen búzában is élénk üzlet fejlődött, mely utóbbi a forgalomnak majdnem fejtét képezte, elkelt 30000 m.m. jól tartott árukon, legmagasabb ár volt 780 kr 79 1/2 kilos marosvidéki búzáért; a legolcsóbb 740 kr 76 kilos raktáruért. Rozs a fogyasztónál nem talált figyelemre és mivel elszállításra nem igen kerestek, csak gyengült árukon kelt el, fizettek helyben 5-75 krt, Debreczenben 5-35 Kabán 5-20 krt.

Arpát elég élénken kerestek, jobb árban gyenge volt a kínálat míg takarmányárpa múlt heti árakon kelet el. Zabban a hozatal csekély és különösen jobb minőségű áru hiányzik; miért is az irányzat szilárdan tartja magát, fizettek 6-90-7-25 frt minőség szerint.

Ó tengeriben a készlet fogytán van, a forgalom 5-30 krtól kezdődött, új tengeri állomásokon a melegebb időjárás következtében elhanyagolt, helyben azonban hízalók és gyárak élénk kereslete mellett 3 krral emelkedett és Kőbányán, 4-50-55 krral fizettek.

Repce változatlan. A határidő-üzletben a forgalom nagyon jelentéktelen s egész napon alig fordult elő kérés, az irányzat a külföldi tőzsdék csendes magatartását követve az egész vonalon majdnem egészen változatlan.

Határidők árfolyama Budapesten.

	decz. 8.		decz. 9.		decz. 11.	
	legals.	legmag.	legals.	legmag.	legals.	legmag.
Búza						
1893. őszi	7.68	7.70	7.69	7.71	7.70	7.71
1894. tavaszi	7.47	7.48	7.46	7.48	7.47	7.48
Tengeri						
1893. okt.-szept.						
1894. máj.-jun.	5.03	5.04	5.02	5.04	5.03	5.04
Zab						
1893. őszi						
1894. tavaszi	6.80	6.82	6.81	6.83	6.80	6.82
Repce						
1893. aug.-szept.						

Határidők árfolyama a külföldi gabona-tőzsdéken.

	decz. 8.	decz. 9.	decz. 11.
	Bécs (100 kgrként frtban.)		
Búza őszi			
tavaszi		7.77	7.68
Rozs őszi			
tavaszi		6.49	7.46
Zab őszi			
tavaszi		7.02	7.03
Tengeri okt.			
máj.-jun. 1894.		5.44	5.44
Repce február		14.15	14.15
aug.-szept. 94.		12.60	12.60
Berlin (1000 kgrként márkában.)			
Búza nov.-decz.	142.75	142.75	143. —
nov.-decz.	150.10	149.75	150.10
Rozs okt.-nov.	125.75	126.50	126.25
nov.-decz.	129. —	129.50	129.25
Zab nov.	154. —	154.25	154.50
nov.-decz.	141. —	140.70	140.50
Páris (bushel-ként frankban.)			
Búza folyó óra	20.75	20.75	20.75
decz.	21. —	20.90	20.90
első 4 óra	21.30	21.10	21.10
máj.-tól 4 óra	21.60	21.40	21.40
Liszt folyó óra	44.40	43.90	43.75
decz.	44.60	44.10	44. —
első 4 óra	45. —	44.50	44.50
nov.-tól 4 óra	45.40	45. —	44.90
New-York (bushel-ként cents-ben.)			
Búza december	67 7/8	67 7/8	67 5/8
január	68 7/8	68 7/8	68 3/4
február			
május	73 5/8	73 5/8	73 3/8
Tengeri december	46 1/8	46 3/8	46 1/4

Szilva és szilvaiz. (Markó Albert heti jelentése 1893. decz. 9.) Szilva. A lefolyt héten nyomott árak mellett meglehetősen élénk forgalom jelezhető, részint mert az üzérkedők a mostani alacsony árakon későbbi áremelkedés reményében nagyobb bevásárlásokat tettek, másrészt pedig most a karácsonyi ünnepek előtt a belföldi szükséglet fedezésére is tetemes bevásárlások történtek. Az árcsökkenés nagyobb szemű árban vált főleg érezhetővé, mert a kis szemű szilva a nélkül is már oly alacsony nívóra süllyedt, hogy további csökkenés már alig lehetséges. Szokványminőségű 9-9 1/2; 80-85 dbos 19 1/2-20, 100-as 12 1/2 frtba került mmásánként.

Szilvaiz-ben a vételkezdés szintén nagyobb részt spekulációra történtek, mert a külföldi szükséglet még az ősi hónapokban fedeztetés és rendelvények csak elszorva érkeztek. A helybeni szükséglet most az ünnepek előtt élénkebb. Az árak változást nem szenvedtek, szlovéniai szilvaiz 15, szerbiai transzitó-áru 14 frtba került 100 kilónként.

Zsiradék. (Markó Albert heti jelentése decz. 9-én.) Zsirnemekben a helyzet jelenleg igen abnormális, mert dacára, hogy az olékeknek most volna föidéjük és disznó-husban a szalámigyárosok részére nagy szükséglet mutatkozik, a hentesek a készíttéssel igen visszatartók, mert a mostani magas sertésáraknál a zsirnemeknél nagy veszteségek van. A kivétel jelenleg teljesen szünetel és az árak a múlt hetekhez képest 1/2 frittal mentek vissza.

Élelmiszerek a budapesti hetivásáron. 1893. decz. 12. (A 16. és székvárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Husvásár. A mai istvántéri hidegsertésusvásárra összesen 46 vidéki árus hozott 426 db leölt sertést, 67 db leölt süldőt és 850 kg. friss húst; 120 helybeli árus pedig 80 db leölt sertést, 20 db leölt süldőt, 1000 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 2000 kgramm szalonnát és 1000 kg. hajat. A forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertésus 100 kg. 41-44 forint, 1 kg. 44-48 kr, süldő 100 kg. 48-50 frt, 1 kg. 54-56 kr, füstölt hús 1 kg. 60-64 kr, szalonna 100 kg. 45-48 frt, 1 kg. 48-52 kr, hajt 1 kg. 50-54 kr.

Haltásár a haltéren. Helybeli 9 halkereskedő m.

e 20 q kevert minőségű halat hozott a piacra, mely készlet gyenge kereslet folytán csak részben talált szilárd arakon vevőre. A viszontelárusítók által a hal mmászája a következő árakon fizetett: nagy élő 80-110 frt, nem élő 55-80 forint, középnyag élő 60-85 frt, nem élő 35-60 frt, apró élő 20-35 frt, nem élő 10-20 frt.

Vad. Hozatott a fővámterre vaspályán 260 db nyul, hajón — db, 1 kocsin 80 db, helybeli árusoktól — db, összesen 340 db nyul. Darabonként eladatott 110-130 krajczárjával.

Baromfi. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 8500 db, hajón kb. — db, 23 kocsin kb. 2400 db, helyb. árusoktól kb. 800 darab, összesen kb. 11,700 db. A vásár élénk, a készlet gyorsan elkelt. Nagyban árak páronként: tyúk 105-110, csirke 60-90, káppan hizott 160-170, káppan sov. 140-145, réce hiz. 200-260, réce sovány 150-160, lud hiz. 450-560, sovány 280-300 pulyka hizott 380-420, sov. 300-330, gyöngytyúk 110-120, galamb — krig.

Az újvásártéri piacra a szokott helyekről vasp. 500 db, kocsin 2000 db, gyalogárusok 300 db, helybeli árusok 240 darab, összesen 3040 db baromfit hoztak. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyúk 120-160, csirke 70-130, hizott káppan 190-225, sovány 145-165, hizott réce 190-260, sovány réce 125-150, hizott lud 460-650, sovány lud 250-320, hizott pulyka 400-525, sovány 240-360, gyöngytyúk 120-145, galamb pecsenyének — kr.

Tojás. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 28,000 db, hajón kb. — db, 3 kocsin kb. 26,000 db; helybeli árusoktól kb. 8000 db, összesen kb. 62,000 db. A vásár élénk, a készlet nagyrészt gyorsan elkelt. Nagyban árak: friss tojás 1 láda (1440 db.) 4400-4500 forint, 40 krért 11-12 db, meszes tojás 1 láda (1440 db) 3700-3740 frt, 40 krért 14-15 db.

Az újvásártéri piacra a szokott községekből vaspályán 3500 db, kocsin 4000 db, gyalogárusok 3000 db; helybeli árusok 2000 darab, összesen 12,500 db hozatott A forgalom közép. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 db 4-4, 100 db 310-325 kr, 49 krért 11-12 db, meszes tojás 1 db 3 1/2, 100 db 310-325kr, 40 kr 13-14 db.

Zöldség. Hozatott a Ferencz József-rakpartra vaspályán kb. — q, hajón 4, dereglyében kb. 150 q káposzta, közvetlen a dereglyékből árusítva, 27 kocsi kb. 135 q vegyes zöldség, helybeli árusoktól kb. 200 q zöldség, összesen kb. 485 q vegyes zöldség. A vásár közép. Nagyban árak 100 db fejes káposzta 250-600, 100 db kelkáposzta 70-120, 1 q burgonya 280-300, 100 db fekete retek 80-180 kr, 100 db zeller 60-300 kr, darab vörös répa —, — 1 q sárga répa 300-350, 1 q petrezselem 750-800 kr.

Az újvásártéri piacra 43 szekéren kb 258 q vegyes zöldség hozatott. Élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek. Burgonya 1 q 250-300 kr, 1 zsák (— kg.) — kr, 1 kg. 4-4 kr, fejes káposzta 1 db 5-14 kr, 100 db 450-800 kr.

Gyümölcs. Hozatott a Ferencz József rakparti piacra vaspályán kb. 760 q gyümölcs, hajón közvetlen a víztől árusítva — dereglyén kb. — q, a piacra kirakva kb. — q — kocsin — q összesen kb. 760 q vegyes gyümölcs. — A vásár közép, a készletnek fele része kelt el. Nagyban árak: 1 q fajalma 800-1500, 1 q köz. 500-700, 1 q fajkörte 1600-1800, 1 q köz. 800-900, 1 q csemege-szilva —, —, 1 q köz. 2500-3000, 1 q, belföldi gesztenye — — kr, 1 q olasz gesztenye 1200-1900 krig, csemege-szilva —, —, 1 q köz. dió 1800-2500.

Az újvásártéri piacra vegyes gyümölcs 12 szekéren kb. 72 q. A forgalom közép, az áru gyorsan elkelt. Eladatott: fajalma 1 kosár — — kr, put. 50-70 kr, 1 kg. 12-15 kr, 100 db 130-280 kr, 1 db 2-4 kr, közönséges alma 1 szek. — — frt 1 kosár — — kr, 1 putony 40-50 kr, 1 kg. 8-10 kr, 100 db 45-120 kr, fajkörte 1 put. 60-80 kr, 1 kg. 16-20 kr 1 db 1-2, 100 db 80-250 kr, közönséges körte 1 szekérel — — frt, 1 kosár — — kr, 1 putony 50-60 kr, 1 kg. 10-12 kr, 100 db 50-135 kr, köz. szőlő 1 kosár — — kr, 1 putony — — kr, 1 kg. 30-60 csemege szőlő 1 kg. — kr, birsalma 1 kosár — —, — kr, 1 db — — kr.

Karácsonyfa-vásár a Ferencz József rakparti piacon. Más napon vette kezdetét az évente megtartatni szokott karácsonyfa-vásár, a melyre kb. 6000 dbt hoztak. A vásár, minthogy a vevő közönség csak később az ünnepek közeledtével szokta szükségletét, beszerezni, lanyha és most még csak jobbara az ismét eladók vásárolnak csomónként (5-25 db) 150-400 krig.

Budapesti takarmányvásár. (A VIII. ker. Telek-téren 1893. decz. hó 12. A fővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozatott 134 szekér rétiszlana, 54 szekér muhar, 39 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma — szekér takarmányszalma, 5 szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lóher, luczerna, zabos bükköny, köles.) 1350 zsák szecska. A forgalom közép. Az árak mmásánként következők: réti széna 290-350, muhar 300-340, alomszalma 140-150 zsupszalma 160-190, takarmányszalma —, tengeriszár — —, (lóher, luczerna, zabos bükköny, köles) szecska 200-220 kr.

Sertésvásár a Telek téren. Felhozatott 70 db. Arak a következők: hizott sertés 1 db 40-55 frt, félhizott 1 db 25-35 frt. Élősúly szerint 1 kg. 42-44 kr.

Állatvásárok

Budapesti marhavásár. (Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos jelentése a „Köztelek” részére.) Deczember 7-én. (Gazdasági és tenyésztésügyi felhajtott: 188 db gazdasági ökör — db elsőrendű jármos, 80 db középminőségű jármos, 20 db tarka bekötőni való, a többi alárendelt minőségű jármos és fehér szőrű bekötőni való ökör), továbbá — db 2 éves és 20 éves tarka tinó, — db fehér szőrű tinó, — db jármos bivaly és 193 db fejős tehén (és pedig — db fehér szőrű magyar, 117 db tarka és 76 db bonyhádi [tolnamegyei] tehén).

Miután nagyobb birtokosok gazdasági ökrök vásárlása végett ma is csak kevés számban jelentek meg, a vásár a gazdasági ökrökre, daczára a csekély felhajtásnak vonatott hangulat mellett, lanyha irányzatban nyert lebonyolítást. Üzletkötések csak kevés számban és árnyedemények mellett történtek.

A fejős teheneiben felmerült szükséglet fedezése végett ma több nagyobb tejjgazdasággal foglalkozó birtokos jelent meg s a vásárlásban is tevékeny részt vett; ennél fogva a mai vásár a fejős tehenekre — különösen a jobb minőségekre — felelte élénk hangulatban folyt s az adásvételek gyorsabb irányzatban történtek. A vásár irányzatára nagyon jellegző, hogy a megjelentek közül többen szükségletük beszerzése nélkül voltak kénytelen távozni, ez azonban inkább annak tudható be, hogy tekintve a vásárlók s különösen pedig a megjelent nagyobb tejjgazdasággal foglalkozó birtokosok számát, a jobb minőség a szükségletet teljesen ki nem elégíthette. Az árak jelentékenyen emelkedtek.

Az egyes vevők közül említhetők:

- Gróf Festetics N., Tata 14 db jármos ökörrel
Brachfeld Jakab, Ors 14 db fehér bekötőni való ökörrel
Frankl Samu, P.-Sóvény 24 db fehér szőrű bekötőni való ökörrel
Brünauer Endre, Hatvan 10 darab tarka bekötőni való ökörrel
Walla Géza, Noráb 15 db fejős tehénnel
Kanitz Jenő, Eger 11 » » »
Holczér György, Miskolcz 6 » » »
Daróczy Ferencz, Szalmár 3 » » »
Brasch Simon, Arad 4 » » »
borjuval együtt
Weiner Jakab, Páty 6 » » »
Baráth Gyula, Ócsa 11 » » »
Niederkirchner J. Budaörs 7 » » »

Következő árakra jegyeztettek páronként:

- Elsőrendű jármos ökör — — — — — frtig
Középminőségű j. ökör 271-350 »
Alárendelt minőségű j. ökör »
Bekötőni való ökör fehér szőrű 245 »

Súly szerint:

- Tarka szőrű bekötőni való ökör. 29 »
kivételesen — 34 »
Fehér szőrű bekötőni való ökör 26 1/2 - 27 »
Jármos bivaly »
métermázskáink élősúlyban.

Fejős teheneikért.

- Fehér szőrű magyar tehén frtig
Tarka, kevert származású tehén 65-152 »
Bonyhádi (tolnamegyei) 110-180 »
borjuval együtt 170 »
fizetett darabonként.

Budapesti vágómarhavásár, deczember hó 7. Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 1823 db nagy vágó szarvasmarha és pedig: 691 db magyar ökör, 141 db magyar tehén, 746 db szerbiai ökör, 21 db szerbiai tehén, 193 db boszniai ökör, 4 db boszniai tehén, 17 db bika és 10 db bivaly.

Miután a mai vásárra felhajtott mennyiség az ez idő szerinti csekélyebb szükséglettel jóval föllépett, a vásár nehezebb hangulatban folyt, jobb minőségű áru, mely kevesebb mennyiségben volt feltalálható, mindamellett élénk kereslet tárgyát képezte. Az árak nem változtak.

Következő árakra jegyeztettek:

- Magyar hizott ökör jobb minőségű — 29 1/2 - 32 1/2 frtig
kivételesen — 34 »
Közép min. hizott- és jobb legelő ökör 27-29 »
Silányabb minőségű magyar legelő ökör 22-26 »
Jobb minőségű szerbiai és boszniai ökör 26-29 »
kivételesen — 30 »
Silányabb minőségű szerbiai és boszniai ökör 21-24 1/2 »
Alárendelt min. szerbiai és boszniai ökör — »
Jobb minőségű magyar legelő tehén 25 1/2 - 29 »
Silányabb minőségű magyar legelő tehén 20-24 »
Tarka hizott tehén — »
kivételesen tarka hizott — »
Bika — 22-29 frt
kivételesen — »
Bivaly — 19-22 »
kivételesen — 25 »
métermázskáink élősúlyban.

Páronként: Magyar tehén frtig.

Fischl Fülöp fia és Neubauer marhabizományi üzlete (iroda: Csillag-utca 10.) elvállalja a hizott marhák, uhok, bányók és borjúk eladását, a budapesti marhavásáron heti árak szerint, továbbá hízalásra, beállításra való és jármos ökrök megbízható vételét. Az istállóban való eladásnál sokkal ajánlatosabb, a mennyiben a budapesti vásáron az állatok etetés után élősúly szerint (hivatalosan megmázálva) percentlevonás nélkül értékesít-

hetők. A marha feladása legjobban hétfői napon történik, a juhoké pedig szombaton vagy vasárnap, hogy az állatok a vásár előtt még egy-két napig etethetők legyenek, ami lényeges súlyszaporodást eredményez. A borjú és bányókat legelőnyösebb a keddi és pénteki vásárra felküdteni. Ajánlatos, hogy nagyobb számú állatok eladásánál azok ne egyszerre, hanem hetenkint 1-2 waggonnal küldessenek. A szállítványok «Fischl és Neubauer, Budapest, Ferenczváros» czimére keretnek, Levélczim: Budapest IX., Csillag-utca 10. Sürgönyök: Fischl Fülöp, Budapest.

Budapesti szarvasmarhavásár, decz. 12-én. (Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos telefonjelentése a „Köztelek” részére.) Ide szállított — db élő és — db vágott borjú. A csekélyebb szükséglet, de különösen az esős időjárás következtében a mai borjuvásár lanyha irányzatú. Üzletkötések nehezebben és csekély aránytalán mellett történtek. Jegyzett árak: Élő borjú jobb minőségű 36-38 krajczár, kiv. 40 krajczár kg-ként silányabb 32-34 krig élősúlyban, fogyasztási adó nélkül. Vágott borjú jobb minőségű 55-58 krig kivételesen — kr. silányabb minőségű 48-54 kr. alárendelt minőségű — kr. kilogrammonként fogyasztási adóval együtt dbként 6-6 kilogr. levonással.

Budapesti juhvásár, deczember 12. (Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos telefonjelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott 1846 db juh, nevezetesen: 1846 db finom gyapjas (merinos) és 10 db durva gyapjas (raczka) — A mai vásárra felhajtott mennyiség nagyobb része jobb minőségű hizott ürű volt, az üzlet azonban, miután idegen vevők alig vettek részt a vásárlásban, élénk hangulatban vonatott irányzat mellett folyt. Jegyzett árak. Páronként: Jobb minőségű finom gyapjas ürű és anyja 9-16 frt, kivételesen — frt, silányabb minőségű finom gyapjas ürű és anyja 6-8 frt, alárendelt minőségű ürű és anyja — frt, durva gyapjas (raczka) 7 1/2 - 12 1/2 frt páronként. Súly szerint. Finom gyapjas ürű 14-18 krig kilogramként élősúlyban

Köbányai sertésvásár, decz. 8. (Első magyar sertészilárdi részvénytársaság telefonjelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet irányja lanyha volt. Heti átlagárak: magyar vágatot 320-380 kilogramm nehéz 46-46 1/2 kr, magyar vágó 280-300 kg. nehéz 46-46 1/2 kr. Öreg 300 kilogramm tuli 45-45 1/2, vidéki sertés könnyű 43-45 kr. Szerb 40-45 kr.; román páronként 45 kg. éltsúlylevonás és 4% engedmény szokásos. Elcségarak Tengeri 5/50 frt, árpa uj 7 — frt. Köbányán átvéve. — Helyi állomány decz. 1-én maradt 141,285 db. Hozzájött felhajtás belföldről 14,725 db, Szerbiából 3826 darab. Romániából 817 darab; egyéb államokból — darab; azaz: 19,368 db, összesen 160,653 db. — Elhajtás: budapesti fogyasztásra (1-X. ker.) 6158 db, belföldre 674 db, Bécsbe 624 db, Cseh-Morvaország és Sziléziába 2722 db Ausztriába — drb, Németbirodalomba 11,988 db. Egyéb államokba 157 drb. Szappangyárakban feldolg. 111 db, összesen 22,434 db, maradt állomány 133,219 db. A részv.-szállásokban 22,347 drb van elhelyezve. Az egészségi és transzít szállásokban maradt decz. hó 1-én 12,244 db. Felhajtás: Szerbiából 3826 db, Romániából 817 db, összesen 16,887. Elhajtás 4491 db; maradt állomány 12,396 db, é. p. 10,960 szerb, 1436 román. Az egészségi szemlénél jan. 1-től máig 878 drb a fogyasztás alól kivonatolt és technikai czelokra feldolgoztatott.

Budapesti lóvásár, 1893. deczember 7-én. (Hembach Gyula jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott 600 drb, még pedig jobb minőségű háttas 5 drb, könnyebb kocsi (jukker) 100 drb, nehezebb kocsi (hintós) — drb, ponny — drb, nehéz igás (fuvaros-ló) 150 drb, közönséges igás (paraszt-ló) 180 drb, alárendelt minőségű 159 drb. Eladott 244 drb s pedig használatra 179 drb, levágásra 65 drb. — A nagyobb felhajtás és a szép számmal megjelent vevőknek a vásárlásban kifejtett tevékenysége folytán a hetivásár élénk hangulatban nyert lebonyolítást. Különösen élénk vételkedv mutatkozott a könnyebb kocsi, nehéz igás és közönséges igás lovak körül, hol is az üzletek gyorsan és a mult heti vásárhoz viszonyítva kissé emelkedett árak mellett kötöttek. Következő árak jegyeztettek: háttas — darab — frt, könnyebb kocsi (jukker) 58 drb, 90-235 frtig kivételesen 1 pár — frt, nehezebb kocsi (hintós) — db — frt, ponny — db — frtig, nehéz igás (fuvaros ló) 64 db 62-220 frt, köz. igás (parasztló) 57 db, 58-80 frtig, bécsi vágóra 39 db 15-42 frtig, állatkert és a nagyobb uradalmak (Tata, Tót-Megyér stb.) kutyái részére levágásra 26 db 6-12 frtig, katonai mustra — db — frtig fizetett darabonként.

Szegedi marhavásár, nov. hó 24-27-én. (Molnár János tudósítása a „Köztelek” részére.) Felhajtás: Igás-ökör I. oszt. pja 320-400 frt, II. oszt. párja 240-310 frt, kisbirtokos czéljaira pja 220-270 frt, magyar tinó I éves pja 50-100 frt, 2 éves pja 80-140 forint, 3 éves, dbja 120-180 frt, mustra-ökör magyar pja 140-175 frt, magyar tehén tenyésztésre darabja 70-140 forint, lev. dbja 60-130 frt, tarka tehén tenyésztésre dbj 120-170, levágásra dbja 100-150 frt, friss fejős dbja 140-175 frt, magyar üsző 1 éves dbja 30-35 frt, 2 éves 35-50 frt, tarka üsző 1 éves dbja 50-100 frt, 2 éves dbja 60-110 forint. Remonda-ló dbja 170-280 frt, igás-ló könnyebb dbja 100-190, nehezebb dbja 160-270 forint, kocsi-ló (hintós) dbja 200-450 frt, paraszt-ló darabja 10-70 frt, csikó dbja 30-140 frt. Sovány ürű fiatal, pja 5-50-12 frt, öreg pja 4-8. Mustra-birka 4-10 frt. Apróbb mala-

czok dbja 4-12 frt. Nevelő-kocza malacz nélkül dbja 20-40 forint, süldő 1 éves I. min. pja 32-37 frt, II. min., pja 30-34 frt, III. minős., 29-34 1/2, éves I. min., 40-53 frt, II. min., 36-38 frt, III. min. párja 34-42 frt, 2 éves I. min., párja 51-86 frt, II. min. párja 50-75 frt, III. min. 45-70 frt.

Sátor alja-ujhelyi marhavásár, november hó 6-án (Schmidt Lajos tudósítása a „Köztelek” részére.) Igás-ökör I. oszt. dbja 280-320 frt, II. oszt. dbja 240-270 frt, magyar tinó 2 éves, dbja 60-70 frt, mustra-ökör magyar darabja 150-180 forint, magyar tehén lev. dbja 70-80 frt, tarka tehén, levágásra dbja 70-85 frt. friss fejős dbja 50-70 frt, magyar üsző 3 éves dbja 70-75 forint. Remonda-ló dbja 150-200 frt, igás-ló könnyebb dbja 60-80 forint, nehezebb dbja 70-100 frt, kocsi-ló (hintós) dbja 200-400 frt, paraszt-ló dbja 80-85 frt. Sovány ürű fiatal pja 7-50 frt, öreg pja 9 forint. Mustra-birka pja 4-50 frt. Nevelő-kocza malaczostól — db, malacz nélkül pja 15-25 frt, süldő 1 éves pja 8-15 forint, 1 1/2 éves pja 18-25 frt, 2 éves pja 20-25 frt. Szarvasmarhaeladás és vétel elég élénk, a felhajtott állomány azonban általában silány s az adás-vétel csekély volt.

Nagykanizsai marhavásár, deczember hó 4-én. (Farkas Ferenc tudósítása a „Köztelek” részére.) Igás-ökör urasági I. oszt 80 db, dbja 170-200 frt, II. osztályú 120 db, dbja 140-180 frt, kisb. czéljaira 156 db, dbja 120-140 frt, tarka ökör I. oszt. 132 db, dbja 170-210 forint, II. osztályú 144 db, dbja 110-140 frt, magyar tinó 1 éves 160 db, dbja 60-90 frt, mustra-ökör magyar 16 db, dbja 70-100 forint, magyar tehén levágásra 170 db, darabja 40-100 frt, tarka tehén tenyésztésre 72 db, dbja 70-120 forint, levágásra 87 db, dbja 45-100 frt, tarka tehén friss fejős 10 darab, dbja 70-110 frt, magyar üsző 1 éves 62 db, dbja 40-80 frt. Remonda-ló 80 darab, dbja 220-300 frt igás-ló könnyebb 136 db, dbja 130-260 frt, nehezebb 18 db, dbja 280-400 frt, kocsi-ló (hintós) 106 db, dbja 300-630 frt, paraszt-ló 386 db, dbja 50-280 frt, vágóra 38 db, dbja 7-25 frt. Ez a vásár feltűnően silányan ütött ki s ennek oka abban rejlik, hogy a hirtelen bekövetkezett fagy ugy az ország-utakon, valamint az egyéb közlekedő-utakon a sárt oly kemény göröngyökké alakította, hogy a szarvasmarha-hajtás majdnem lehetetlen volt. Innét a csekély felhajtás. Vevő volt elég, de az eladók oly magasra tartották az árakat, hogy vételkedv alig mutatkozott.

Bécsi marhavásár, deczember 11. A mai vásárra felhajtott 1603 darab magyar, 271 darab galicziai, 177 db bucovinai, 2106 darab német fajtájú, összesen 4157 darab szarvasmarha, Jegyeztett métermázskáinkat vágósúlyban: Prima 64-67 forint, II-os min. 58-63 frt, III-ad 53-57 frt.

Egyes eladások:

Table with columns: Name, Ár, %

Szerkesztői üzenetek.

F. T. Kisbér. Hozzánk küldött közleménye az illető rovatvezetőnél van, közlése előtt annak approbációját várjuk. Króna Sebestyén. Fegyvernek. Illmiczi árpa beszerzése végett a Mosonmegyei gazd. egyesület titkári hivatalához M.-Óvárra tessék fordulni. B. Gy. P. Beznikfalva. 1. A földmívelésügyi miniszterium jelentése csakis a miniszteriumtól folyamodás után szerezhető meg. 2. A m. kir. gazd. akadémia és tanintézetek évkönyveit és jelentéseit az illető intézetek igazgatói egyszerű megkeresésre ingyen küldik meg. 3. A német gazd. szaklapok és szakkönyvekre nézve sziveskedjék bővebben megírni, mily irányukra van szükség? P. E. Feketehegy. A «Magyar Földmívelők Naptára»-t az Athenaeum adta ki. Budapest, Ferencztek tere.

Az Országos magyar gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Nagy Dezső, Forster Géza, Kvassay Jenő, Mádai Izidor, Rakovszky István. — Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az o. m. g. e. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az o. m. g. e. titkárja.

Heremagvak

a legmagasabb napi árban vásároltatnak

Haldek Ignác magkereskedésében

BUDAPEST, Ferencziek-tere.

Lapunk karácsonyi (102-ik) száma

30.000 példányban

jelenik meg.

Hirdetéseket

e számunkba felvesz a kiadóhivatal.

Fenyves-erdők bérbeadása.

Alulírott közhírré teszi, miszerint a gróf és báró Bánffy-család kalotaszegi közös uradalmát képező havas fenyves terület Kolozsmegyében, a bánffy-hunyadi járás területén, 1894. évtől tíz évre eső üzemtervszerű fahozamok szerint való vágások kihasználása bérbe adatik és pedig:

I. Vágás sorozat (Krecsun oldal) évi vágás tesz 129 és nyolctized kat. hold.

II. Vágási sorozat (Vlegyásza alatt) évi vágás 99 és nyolctized kat. hold.

III. Vágási sorozat (Kelinyásza) évi vágás 159 kat. hold.

A bérbeadás feltételei megtekinthetők Bánffy-Hunyadon alulírottánál.

A bérbeadás zárt ajánlat ellenében történik.

Az ajánlatok alulírtához 1894. évi február hó 1-éig nyújtan-dók be.

Az ajánlatban határozottan ki kell fejezve lenni azon körülménynek, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Kelt Bánffy-Hunyadon, 1893. évi nov. hó 27-én.

Gyarmathy Zsigmond

királyi tanácsos,

a gróf és báró Bánffy-család teljhatalmú inspektora.

? 200 FRT ?

nem, csak 5 frt 75 kr!

A világhírű doubl-arany férfi remontoir óra: «IDEAL» az egyetlen galvanikus tűzben aranyozott dísz-óra, melyet mindenki 200 forintba kecsül. — A valóságban azonban kettős fedéllel, melyekből az egyik ugrik, simán vagy gravírozva, gondos munkával reparírozva, az aranyozás tartosságáról és a pontos járásról föltétlen felelősséggel, az ára csak: 5 frt 75 kr.

Ép oly olcsók és elegánsak általánosan ismert és kedvelt és egyéb zsebóráim, mind kipróbálva és szabályozva, hatóságilag jelzett 13 latos ezüsthől.

Ezüst cillinder remontoir óra	Ezüst remontoir óra remek	Ezüst remontoir kétszeres cillinder óra	Ezüst remontoir Anker-óra
6 rubinnal és másodpercmutatóval, vésett 5 1/2 frt.	kivitelben 7 forint.	3 ezüst fedéllel 7 forint.	15 rubinnal: 9 forint.
Arany Anker-remontoir, 14 karatos, 3 fedéllel, 30 frt. 1 fedélű 22 frt. Ugyanez kisebb alakban hölgyeknek, nyitva: 12 frt.			

Szolgálati zsebórák nickel fedéllel, darabonként 2 1/4 frt, tuczonként 24 frt. Ismét-eladókna, mint igen jövedelmező, nagyon ajánlható. — Prima remontoir zsebórák, uj-ezüst tokban, dupla fedéllel: 3 3/4 frt, hármás fedéllel 5 1/4 frt. — Fali óra jótállással, pontosan járó darabja: 94 kr. Egy tuczat ára 8 frt. Utóművel 1 1/4 frt, tuczonként 18 frt. — „Union” kitűnő ébresztő óra, nickelezve, aranyozva és másodperc-re szabályozva: 1 1/4 frt. Hat darab minden póstasíllomásra frankó, 10 frt, örökös naptár-al 2 1/2 frt. Éjjel világító drbja 30 krral drágább. — Kakuk- és fürj-óra, verő- és ismétlő-szerkezettel 1/1, 1/2, 1/4 órákkal, majdnem 1 méter magas, szobrászati faragványokkal: 18 1/2 frt, csak ütőszerkezettel: 7 frt. — Jeggyűrű 6 kar. arany 2 frt, igen súlyos 3 frt, 14 kar. arany 5 frt, igen súlyos 6 frt. Tört arany és ezüst fizetéképpen elfogadtatik. — Két évi jótállás. — Gyári árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutalékgyűnők elfogadtatnak.

Mayer Emil, I. BÉCS, Schoittenring 33. szám.

Eladó szőlővessző.

Az orsz. magy. gazd. egyesület istvántelki immunis homoktalaju szőlőjéből a következő amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökeres vesszők:

Riparia Sauvage	12.000 drb	ára	ezerenként	25 frt.
Vialla	1.300	»	»	30 »
Canada	800	»	»	30 »
Elvira	750	»	»	20 »

Sima vesszők:

		I. oszt.	II. oszt.
Riparia Sauvage	16.000 drb	ára	ezerenként
» Tomentosa	2000	»	»
» Portalis	1000	»	»
York-Madeira	3800	»	»
Jacquez	3000	»	»
Herbemont	6000	»	»
Vialla	2000	»	»
Canada	700	»	»
Luisiana	800	»	»
Cunningham	700	»	»

Megrendelések intézendők az Országos magyar gazdasági egyesület igazgatóságához, Budapest (Köztelek.) Az elszállítás jövő tavasszal történhetik. A megrendelésnél a vessző fele ára előre beküldendő, a hátra maradt rész utánvétellel szedetik be. Csomagolásért és vasutra szállításért ezzerenként 1 frt számítatik.

NEWYORKI GERMANIA ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.

Mérleg 1892. évi decz. 31-én:

érvényben álló biztosítások összege **277 millió m.**
Tényleges vagyon **75.413,116 m.**

Magyarországi osztály:

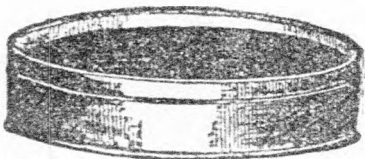
BUDAPEST, V., Nádor-utca 6. sz.
Igazgató: GALLIA VILMOS.

A magyarországi osztály a kívánt fölvilágosítást minden kérdezőskö-désre készségesen megadja

Referenciákat ad:

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Nincs többé nedves láb!
Nincs többé kemény bőr!

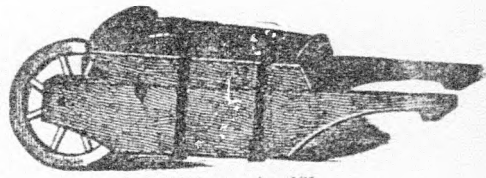

Mindaz elérhető egyedül
Fernelendt egytetemes vízmentes bőrkenőcsé

Alatt, mely minden bőrműtét egyszeri kellő kenés után teljesen vízmentessé tesz. Bőrkenőcsöm által a bőr nagyon puha, nyulékony és tartóssá válik. Akadályozza teljesen a bőr száradását és foszlását, legyen az csizma, lőszerszám, kocsifedél, stb. Bőrkenőcsöm kitűnő óvszer a fémek rozsdája ellen és kitűnő szolgálatot teljesít mint lopatakenőcs. Bőrkenőcs ára: fadobozban 10, 20 és 50 kr.; pléhdobozban 30 és 60 kr., azonfelül 1/2 kg. pléhszelencében 1 frt — 1 kg. 2 frt.
Tetemes megtakarítás lábbeliben vírtől nélküli csizmakenőcsöm alkalmazása által, mely azonnal feketé fényt idéz elő és a bőrt tartóssá teszi. Fadobozban 8, 16 és 32 kr. Pléhdobozban 18, 20, 40 és 80 kr. — Rápható: Első cs. és kir. orsz. szab. csizmakenőcs-gyárban (alapítva 1835.) STEFAN FERNELENDT Bécs, I. Schulerstrasse 21 1 frton felüli küldemény vidékre postautóvétellel.

NAY TESTVÉREK

faipar és szállító-eszközök gyára
a váci m.év. kir. országos fegyházban.
BUDAPEST,
VL. Podmaniczky-utca 2. sz.,

Telefon-szám 121.

ajánlják a tek. építészeti hivatalok, ármentesítő-társulatok, földmunka-vállalkozók, gazdák figyelmébe dusan felszerelt raktárakat szállító-eszközökben, u. m.: a legkülönfélébb talicskák, lóutáni taligák (Cariotta), téglavetődékekhez szükséges összes eszközök, továbbá mindennemű létrák, a legkülönfélébb nyelék, falapátok, szénahányók, trágya- stb. villák, ígás-, rugós- és más kocsik és minden e szakba vágó tárgyakra a legártósaabb kivitelben, minden erősen vasalva, a kivitelhez mért nagyon olcsó árakon. — Kivánatra részletes árjegyzék bórmentesen.

Weisz A.
Bélyegterme
Budapest, Váci-körút 4. sz.

Vesz, cserél és elad mindenféle bel- és külföldi bélyegeket, régi gyűjteményeket.

A nagymélt. m. kir. keresk. miniszter által kiadott 2 kros. lilaszínű levelező-lapok akár uszta állapotban, valamint 1850 évtől 1874. évig forgalomban volt régi újság-bélyegek és egész borítékok a legmagasabb árban vétetnek.

Földbirtokosok vagy nagybérllők figyelmébe!

700 vagy 800 szorgalmas és ügyes munkással rendelkező vállalkozó (egy előkelő földbirtokos fia) ajánlja minden szaktavagó földmívelési munkák elvégzésére embereit és pedig az ő személyes vezetésé alatt. Az illető a gazdaság minden ágát érti, bírja a magyar, német és tót nyelveket szóban és írásban. A munkások május hó elsejétől 1894. november elsejéig hajlandók dolgozni. — Bővebb értesítésekkel szolgál,

Kellermann Arnold, Krivány-Gyetta,
(Zólyomgye.)

KURCZ LIPÓT és TÁRSA
CHEMIGRAFIAI MŰINTÉZETEL
Budapest
III. EGYVETEMÉNY 632.
KÉSZÍT

CLICHÉKET
Chemigrafia, chromotypia, phtolo (auto) typia, FAMETSZETSTB. utján

TERVEPEK, TERVEZETEK, ALAPRAJZOK
phtolo-technográfiailag
lépésben és legelőszabon sokszorosítottak.
Tudóké megrendelések pontosan és határozottan, eszközöltek.

Gácsi posztó-gyár
Budapest, Fürdő-utca 10.

Van szerencsénk ezennel a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy miként az előző években, úgy az idén is mindennemű posztó és gyapjudivat-kelmén kívül pokróczokat is gyártunk tiszta gyapjuból, melyek a közforgalomban előforduló silányabb árúkat tartósság tekintetében jóval felülmúlják.

A lópokróczokat 130 cm széles, 3 pár nagy vagy 4 pár kisebb lóra való sima és szürke és kockás színben, valamint 155 cm. széles 5 legnagyobb lóra való sima és szürke, vörös csikós színű végekben gyártjuk, melyek ára végenként 26 frt, bármely vasúti vagy gőzhajó-állomásra bérmentve szállítva, ugyiszintén finom drapp színű (gyevezet) angol) lovagló takarókat darabonként 9 forinttal, kék vagy vörös posztóval szegélyezve 10 forint.

Lapunk bekötési táblája
1 frt 20 krért kapható.

Egy gazda se

mulasztja el a világbíró, többször díjazott és egyedül valódi
svájci tejpor

használatát. Nélkülözhetlen segédeszköz minden tejszűrés számára. A tehénk étvágyát, egészségét és üdeségét fentartja és a tejmennyiséget szerfelett gyarapítja és a tejet szépíti, jóízűvé teszi és annak sajt- és vajtartalmát gyarapítja. Minden takarmányadagba csak egy főzőkanállal hintendő; a tehének ezen fűszeres port szívesen veszik. **Takarmányválogatásnál nélkülözhetetlen. Fontos a takarékos takarmányozásnál. Hatásért kezeskedem.** 1 doboz (1 font) 50 kr., 10 doboz ára 4 frt 25 kr. díjmentesen. — Nagyobb gazdaságok számára zsákbán 120 etetésre elegendő 3 frt 50 kr., bérmentve — Csak akkor valódi, ha **GROBSTEIN** győzgyártárától Gmundenben (Felső-Ausztria) származik. — Díjazva 1887. évben az állami díjjal, Welsben 1886-ban; Linzben 1879 és 1887-ben a nagy ezüst éremmel.

Magy. kir. államvasutak. 150083/93 szhoz.
PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

II-od rendű vasutakhoz való talpfák szállítása iránt.
A m. kir. államvasutak cégjaira 1894. évben még szükséges 84000 drb. másodrangú talpa szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

A talpfák ajánlatok tölgy- vagy bükkfából. A bükkfából készült talpfák ajánlatok telítetlen vagy telített állapotban. A telített állapotban felajánlott talpfáknál a építési mód az ajánlatban pontosan körülrandó. Ugyiszintén határozottan kitéendő az ajánlatban az is, hogy az ajánlott talpa milyen fából való.

A szállítás a 129381/91 sz. általános, továbbá a tölgytalpfák nem különben a bükktalpfák készítésére és szállítására vonatkozó 21987/92 sz. kétféle különleges feltételek értelmében eszközözendő.

A talpfákat uszlatott fából készíteni nem szabad, ugyiszintén meg nem engedetik, hogy azok vízcsúzákon továbbhittassanak.

A másodrangú talpfákból 35% ütközési és 65% közbenső talpa szállítandó.

Az idézett szállítási feltételek a pályázati határidőig naponként a hivatalos órákban az anyag- és leltár-beszerezési szakosztálynál (Budapest, Andrásy-ut 73. sz. II. em.) azonfelül pedig valamennyi üzletvezetésnél megtek nithetők, ezenkívül a feltételek a vetélár lefizetése vagy beküldése mellett a m. kir. államvasutak nyomtatványtárából megszerezhetők.

Az általános feltételek egy példánya 25 kr., a különleges feltételek 1-1 példánya pedig 15 kr.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy ezen szállítási feltételeket jól ismeri és azokat a mennyiben jelen hirdetmény folytan változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadják.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja

magának azon jogot, hogy a szállításra szerződésileg átengedendő talpfák mennyiségét a szükséglethez képest 25%-kal felemelhesse vagy leszállíthassa.

A tényleg szükséges és fenti határok közt változható mennyiség szállítóval 1894. évi január hó végéig fog közölneni.

A megrendelt talpfák az 1894. év február hó 1-től szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben szállítandók be.

A szállítás a m. kir. államvasutak fővonalainak valamely állomására bérmentve eszközözendő s a beszállítási helyek az ajánlatban pontosan kitéendők.

Ugyiszintén az erdők, melyekben a talpfák vágatni fognak, az ajánlatban minden kétséget kizáróan, megnevezendők.

Az ajánlatok 1893. évi december hó 13-án déli 12 óráig az anyag- és leltár beszerzési szakosztálynál benyújtandók vagy oda posta útján beküldendők.

Az ajánlatok 50 kr. magyar bérgelgel ellátandók, lepecsételtelendők és közölnének. Ajánlat talpfákra 150083/93 számhoz irandó.

Mindazon czégek, melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előtűn ismeretlenek, ajánlatukhoz szállítási képességükntkysémebizhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai akkbióizványt tartoznak csatolni.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készp nztben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztáránál letendő. Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlítendő, az arról nyert letéti jegy azonban az ajánlatához nem csatolandó.

Az árak az ajánlatban darabonként számokkal és betűkkel kiírva leendő ki.

Ütközési talpfák helyett közbensők el nem fogadtatnak.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a szállítást nyert vállalkozóval szemben fentartja magának a jogot, miszerint ellenőriztethesse, hogy e szállított talpa minősége és számozása megfelel-e az ajánlatban megígért, illetve e köteendő szerződésben elvállalt kötelezettségeknek. Ha szállító ezen kötelezettségeknek eleget nem tenne, a m. kir. államvasutak igazgatóságától fog függni, hogy szerződést felbontottnak tekintse s e mellett a szállítást vállalkozó terhere és költségére más módon biztosítsa vagy pedig — választása szerint — a szállítandó talpa mennyiség értékének tíz százalékában megállapított kötbér megfizetését s e mellett a szállítás teljesítését követelje.

Mindegyik ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatik, a szerződés megkötéséig kötelezettségben (szóban) maradni köteles.

Bármily mennyiségre lehet ajánlatot tenni.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek vagy pótlólag vagy táviratlag tételnek, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételt, figyelembe vételre nem számíthatnak.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlok közt tekintet nélkül az ajánlat feltételeire, szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítását átengedhesse oly formán, hogy ajánlok az ily részbeni szállítást is elfogadni köteleztetnek, ha csak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre, hogy a cél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen.

Az igazgatóság.

Csak m...
nyel, to...
nyel ve...
Csa...
Betölt...
Felvételi...
gépész...
is végezt...
dósága b...
Kérvénye...
alatt a...
Gazd...
ki a mag...
nyelvb...
2-3 év...
s felsőb...
intézet...
alkalmaz...
600 frt...
tűzelőfa...
nyitvány...
szertelke...
József...
százigazg...
lányra...
Főerdő...
ki a mag...
vet tőkél...
beszél...
törvénye...
képzette...
s lovagol...
frt. Magy...
ven irt...
bizonyít...
tával, m...
adának...
geik és...
megjelöl...
Számart...
ván...
Gróf d...
báró Sin...
uradalm...
egy ga...
állomás...
pályáz...
miát va...
zetet jó...
magyar...
nyelvet...
bíró egy...
arczke...
dendők...
Orczyfal...
S-án. Fa...
A tápi...
pocsa G...
betölt...
lakatoss...
ság, ese...
ben töl...
fizetés...
30 frt...
világítás...
hold...
Folyamo...
másolat...
nem kül...
séghez...
más jen...

Csak mezőgazdák és a szakirodalom termé-
nyel, továbbá állást keresők és adók hirdeté-
nyel vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden
szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlé-
sénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állások.

Felvételtek egy gazdasági
gépész, ki kovacs munkát
is végezni képes; évi járan-
dósága körülbelül 1520 frt.
Kérvények G. T. P. jelige
altal a kiadóhivatalhoz
küldendők. 2058a

Gazdasági segéd

ki a magyar és német nyelv-
ben tökéletesen jártas,
2-3 évi gyakorlattal bír
s felsőbb gazdasági tan-
intézetet végzett, azonnal
alkalmaztatik. Járandósága
600 frt fizetés, szabad lakás,
tüzelőfa s világítás. Bizo-
nyítvány másolatokkal fel-
szerelt kérvények gróf Pálffy
József ur 5. mellősága jó-
szágigazgatóságához Szomo-
lányra (Pozsonymegye)
intézendők 2500

Főerdész kerestetik.

ki a magyar és német nyelv-
ben tökéletesen bírja, tótul
beszél s a magyar erdő-
törvények 36 §-ában előírt
képzettséggel bír, nős, izmos
s lovagolási tud. (ivadék 500
frt. Magyar és német nyelv-
ben írt folyamodványok
bizonyítványainak másola-
tával, melyek vissza nem
adandók, eddigi tevékenysé-
geik és javadalmazásuk
megjelölésével intézendők
Szántartó hivatalnak Mora-
ván Nyitra-megye. 2505

Gróf d'Harcourt nő született
báró Sina Iphigenia kalácsai
uradalmában 1894. jan. 1-én
egy **gazdasági segédi**
állomás betöltendő, melyre
pályázhat gazdasági akadé-
miát vagy felsőbb taníté-
zetet jó sikerrel végzett, a
magyar és lehetőleg a német
nyelvet szöben és írásban
bíró egyén. Bizonyítványok
arczképpel alulirothoz kü-
lendők. Kelt Kalocsán, u. p.
Orczyfalv. 1898. december
8-án. Faragó István jószág-
felügyelő. 2510

A táplányi uradalomban,
postá Győr, **gépész** állás
betöltendő; kívántatik gép-
lakatosságban való jártas-
ság, cséplőgépek kezelésé-
ben több évi gyakorlat;
fizetés 480 frt, két évenként
50 frt emeléssel 540 frt-ig,
világítás, tütés, lakás, egy
hold föld, háromtartas.
Folyamodványok bizonyít-
másokkal, melyek vissza
nem küldetnek, fenti intéző-
séghez küldendők. Az állom-
ás január 1-én betöltendő.
2504

A baranya-szent-lőrinczi
uradalomban szervezendő
állatorvosi állás betöl-
tendő. Pályázók, kik ló és
szarvasmarha gyógykeze-
lésben hosszabb gyakorlat-
tal bírnak, nyujtsák be bi-
zonyítvány másolatokkal fel-
szerelt kérvényeiket köz-
ponti irodánkba. Ménes
kezelésben jártasak előny-
ben részesülnek. 2501

Felvételtek egy
gazdasági gyakornok
egy nagyobb belterjesebb
uradalomnál. Bizonyítvány-
másolatokkal felszerelt aján-
latokat (melyek vissza nem
küldetnek) «Gyakornok-
jegy» alatt nyujtsák be a
kiadóhivatalba. 2508b

Allást keresők.

Értelemes gépfelszerelő
ohajtana 2-3 garnitúra
gőzcséplőt kezelésre és jó-
karban tartásra hosszabb
időre elvállalni, szíves aján-
latokat kérek fenti címen
a kiadóhivatalba küldeni.
2498

Gazdatiszt, 53 éves, róm-
kath., nős és családós, ki
jelenleg is e minőségben
van alkalmazva s a gazda-
ság minden ágában jártas,
gyermekei neveltetése cél-
jából változtatni akarván
állását, nagyobb v. kisebb
gazdaságba ajánkozik mint
önálló gazdatiszt,
oklevele ugyan nincs, de
van 25-30 évi praxisa. Szíves
ajánlatok V. Gy.
jelige alatt a kiadóhivatalba
kéretnek. 2497

**Kolosmonostori gaz-
dasági intézetet** jó si-
kerrel végzett 26 éves nő-
len egyén, ki atyai birto-
kán kívül egy nagyobb gaz-
daságban másfél évig mint
gazdatiszt működött, jártas
a gazdaság minden ágában
és gépkezelői okirattal is
rendelkezik, azonnal vagy
esetleg **újév**re való be-
lépésre állást keres. Czime
a kiadóhivatalban. 2439

Földmives-iskolát végzett 27
éves fiatal ember — keves
gyakorlattal — teljes el-
látásért **gyakornoki** állást
keres. 2512

Gazdatiszti
állást keres akadémiát vég-
zett 28 éves keresztyén
gazdatiszt; több éven át
nagyobb uradalomban mint
kezelőtiszt működött; czime
a kiadóhivatalban. 2513

Egy a keszthelyi gazdasági
tanintézetet végzett, 2 évi
gyakorlattal bíró katoná-
viselt egyén szerény felté-
telek mellett **állást** keres.
Czim a kiadóhivatalban.
2506

Egy 31 éves erélyes, nős
gazdatiszt, ki a keszthelyi
gazdasági tanintézetet jeles
eredményrel végezte, 10
évi gyakorlattal bír, **keze-
lőtiszt**, esetleg **szám-
tartói állást** keres.
A gazdaság minden ágában,
nevezetesen: állattenyésztés,
hízalás, tehenészet, cukor-
répamivelés, értkezés és
rodavezetésben teljes jártas-
sággal bír. Magyar, német
és tót nyelvet szöben és
írásban bírja. Az állást bár-
mikor elfoglalhatta. Kíván-
atra cautiót is letehet. Be-
ceses ajánlatokat a kiadó-
hivatalba «gyakorlott eré-
lyes gazdatiszt» czim alatt
kéri **Sántay József**, lakik
Királyfán Szempcz mellett,
Pozsonymegye. 2507

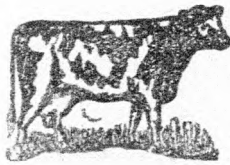
Az adai m. kir. földmives-
iskolát végzett, kiszolgált
huszár és gyalogos altiszt
növénydekek, nős és nőlen
férfiak, mintgazdák, munka-
vezetők, felügyelők alkalm-
mazást keresnek. bővebben
Szobonya Bertalan igazga-
tónál Adán lehet érteke-
ni. 2496

Élőfák és növények.

Sorfa

utak mellé, erős példányok,
2 1/2 méter magas, vastag
törzsűek, **Acacia, zöld-
juhar-** és **gleditsia**, száz
darab ára, vasutra szállítva
20 forint. Kapható a concó-
hái gazdaságban u. p. Acs.
2371

Allatok.

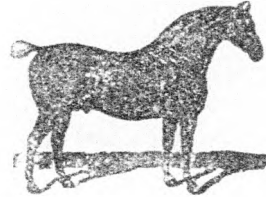

Eladó tenyészmарha.

tisztavérű törzskönyvezett

simmenthali

bikák 1-2 évesek van-
nak felállítva eladásra a
concóhái tehenészetben.
Posta és vasutállomás Acs.
2370

Hátas ló.

Egy 172. cm magas, sötétpej,
kancza, teljesen belovagolt
5 éves hátsó eladó. Apja
«Highflee» állami telivér,
anyja «Cambuscán» ivadék.
Tükrös-major u. p. és vas-
utállomás B-Bieske.
Gyapay Pál.
2499a

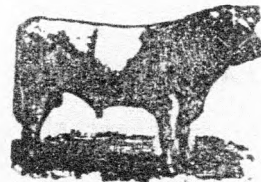
Tenyészbikák.

Egy drb tisztavérű 2 éves
simmenthali s 2 drb tisztá-
vérű schvizi bika eladó.
Tükrös-major u. p. és vas-
utállomás Buda-Bieske.
Gyapay Pál.
2499b

Vegyések.

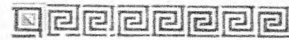
Mezei vasutak.

2000 méter hordozható vá-
gány, teljesen felszerelve,
kocsikkal együtt olcsón el-
adó. Szíves ajánlatokat
«Mezei vasutak» czim alatt
a kiadóhivatalba kérjük.
2452

**Tenyész-, haszon- és fe-
jős marha**, ered. pinzgau
faj, (saját tenyésztés) szállít
legolcsóbban

Joh. Eberharter & Sohn,
birtoktulajdonos és marha-
nagykereskedő **Werfen**, Pon-
gau (Salzb.). Mindig nagy
választék. **Fejőstehén-
raktár Wien-Penzing**, Post-
trasse 7, Megrendelésekkel
Eberhart Georghoz is, ven-
déglos St. Johann in Pongau
lehet fordulni.

Újszer mezei egerék ellen

ajánl **Sacharin-Strychnin**
buzát és zabot.
5 kg. 4 frt 50 kr. 25 kg.
20 frt, 100 kg. 70 frt, biz-
tosan hat.

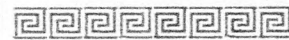
Josef Wiatschka

laboratorium für chem. techn.
Specialitäten

Mähr. Schönberg.

A megrendeléshez a köz-
igazgatási hatóság (50 kros
bélyeggel ellátott) bizony-
lata melléklendő, mert csu-
pán ilyenell ellátott meg-
rendelések eszközölhetők.

Méregpuskák darabja 1 frt.

2 marhamérleg

mindegyik 1000 kilogramm-
ra, korlálttal; 2 hidmérleg
4000 kilogrammos, (fokok-
kal, futósúlyval, vasruddal
és vastraversekkel), mind a
négy új, használatlan, jó
működő mérleg a hirneves
Bugányi és Tarsa cégétől,
erősen szerkesztett ajánl-
ható nagyobb uradalmak,
gyár, gőzmalom, község-
ek és sörgyáraknak. A mér-
leg hivatalsan 1893-ik
évben hitelesítve vannak,
egyenként is, bekövetkezett
haláleset miatt, nagyon
olcsón eladók. A szigorú
hivatalos vizsgálatok most
tartatnak. **Hemmer Sophie**
földbirtokosnő 3. Bez. Hetz-
gasse 23. Parterre, Thür 4.
Bécs.

Wém Kupak-gyár.
bor-, sör- stb. üvegekre.

gabonafélék termesztése

irta:

CSERHÁTI SÁNDOR.

Bolti ára 2 frt.

Megrendelhető a kiadóhiva-
talban. 221

A m. kir. államvasutak
Budapest-balparti üzletveze-
tősége.

48147/I. szám.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasu-
tak Pozsony-Ujváros állomá-
sán a III. osztályú váró-
teremben eddig is létező
ital- és hidegétel kimérésére
szolgáló asztalnak (buffet)
felállítására, illetőleg ezen
kiméresi üzletnek átvételére
1894. évi január 15-től
számítandó egyévi időtar-
tamra ezennel pályázat hir-
dettetik.

A pályázni szándékozók
felhivatnak, hogy szabály-
szerűen bélyegzett, valamint
kellő bizonyítványokkal fel-
szerelt ajánlatukat f. évi
december hó 31. ének déli
12 óráig a m. kir. állam-
vasutak Budapest-dunabál-
parti üzletvezetőségének ál-
talános osztályához (Buda-
pest, Teréz-körút 62 szám,
I. em. 5. ajtó) e czim alatt:
«Ajánlat a Pozsony-Ujvárosi
buffet bérletére 48147 szám-
hoz» lepecsételt borítékban
térítve vérvény mellett nyujt-
sák be.

Az ajánlattevő köteles a
Budapest-dunabálparti üzlet-
vezetőség gyűjtőpénztáránál
f. é. december 30-ika déli
12 óráig bántépénz gyanánt
100 azaz száz frtot kész-
pénzben, vagy állami le-
tétre alkalmas értékpapir-
ban letétbe helyezni, vagy
oda posta útján külön boríté-
kban beküldeni, mivel
különben az ajánlat figye-
lembe vételni nem fog. A
bántépénz letételéről nyert
pénztári elismervény az
ajánlatához nem csatolandó.

A bérletre vonatkozó fel-
tételék a nevezett üzlet-
vezetőségnél és a pozsonyi
forgalmi főnökségnél a
hivatalos órák tartama alatt
megtekinthetők, miért is az
ajánlattevőktől feltételezte-
tik, hogy a feltételeket is-
merik s azokat magukra
nézve egész terjedelmükben
kötelezőknek elfogadják.
A feltételektől eltérő aján-
latok figyelembe vételni nem
fognak.

Az igazgatóság.

M. kir. államvasutak.
163203 A. IV.

HIRDETÉMÉNY.

A magy. kir. államvasu-
tak igazgatóságától vett
értesülés szerint a brassó-
zernesti vonalon folyó évi
december hó 1-től, a jelen-
leg Brassóból d. u. 2 óra
58 perczkor induló és Zer-
nestre d. u. 4 óra 39 p-
kor érkező 6413 sz. vegyesvonat
beszüntetése mellett a Bras-
sóból d. u. 4 óra 55 perc-
kor induló és Zernestre este
6 óra 36 p-
kor érkező 6415 sz. új vegyes vonat fog
forgalomba helyeztetni.

Budapest, 1893. november
hóban.

Az igazgatóság.
(Utányomat nem díjazatik)

Van szerencsém a t. gazda urak figyelmét üzletemre felhívni

és egyszersmind ajánlok:

Muharmagot, bükkönyt, enmagot, fűmag-vegyüléket, műtrágyát, olasz szaponáridt, gyapju- és gabonaszakókat, szárított moslékot a legnagyobb protein és zsír-tartalommal.

Valódi tiszta olivá-gépolajat, elsőrendű repce-gépolajat, mindenféle ásvány-kenőolajat, legfinomabb amerikai petroleumot, elsőrendű orosz petroleumot,

kocsi- és bőrkenőesőt, kékkövet, zöldgáliczot, keserű- és csodasót, kőszénkátrányt, karbololeumot, creolinot, köröm- és szájfájás elleni szer, fertőtlenítő szereket.

Vásárlók mindenkor magvakat készpénzért a legmagasabb áron, mire nézve ajánlatokat kérek.

KRÁMER LIPÓT

vetőmagkereskedése és gazdasági szükségleti cikkek üzlete.
Budapest, V. ker., Akadémia-utca 10. (Széchenyi-utca sarkán.)

Pályázati hirdetmény.

A Bács-Bodrogh-vármegyei Gazdasági Egyesületnél a titkári állás lemondás folytán megürülvén, ezen állásra ezennel pályázat hirdetik.

A pályázótól megkivántatik, hogy gazd. akadémiát vagy gazd. tanintézetet jó sikerrel végzett legyen, néhány évi gazdasági gyakorlata legyen.

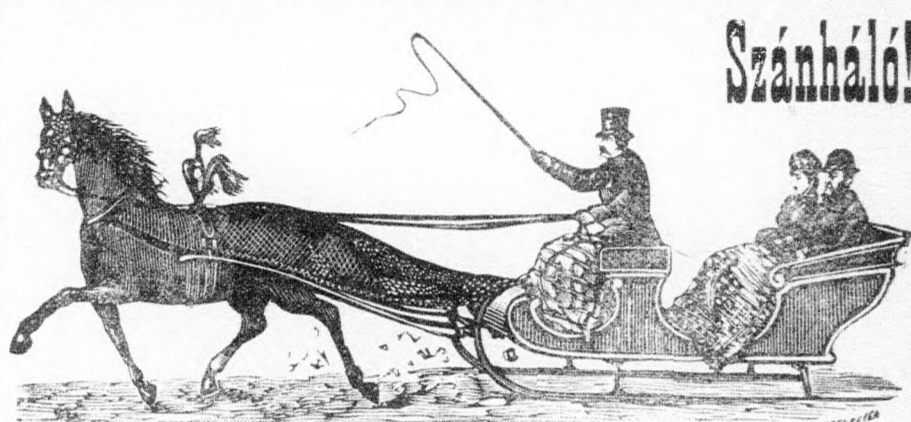
Fizetés évenként 1000 frt, kiküldetések alkalmával a fuvar költség megtérítésén kívül 5 frt napidíj.

A pályázati kérvények alulírottához legkésőbb f. hó 15-ig nyújthatók be. — Az állás 1894. január 1-én elfoglalandó.

Kelt Zomborban, 1893. decz. 7.

Schmausz Endre

gazd. e. elnök.

és mindenféle gazdasági kötélárakat, u. m.: lóistráng, kötőfék, rudalókötél, kéve-kötőszinórok, gabonaszakókat, takaró- és vízmentes ponyvákat, valamint különlegeségeket kocsizó lóhálók, tornaszerek és függő ágyakból legjutányosabban ajánlanak

BLEIER és WEISZ kötélgyárosok

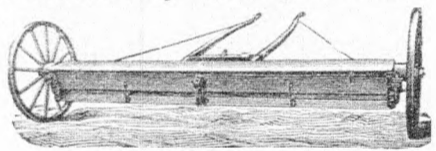
Budapest, Károly-körút I-ső sz. alatt, kerepesi ut sarkán.

Arany

a szombathelyi verseny alkalmából

Érem.

Leggyorsabb szerkezet.
Csak 60 kg. tömésű.
Egyszerű és vetés.

Schmiedt és Spiegel szabad. trágyaszórót, elismert kitűnő herevető-talyigát, réti boronákat stb. ajánl **JULIUS CAROW, Prag-Bubna.**

Minden gép elküldés előtt pontosan megvizsgálattik és bevizsgáltatik.

A kőolajfinomítógyár-részvénytársaság.

Igazgatóság: Budapesten, V., Zrinyi-utca 4. sz. ajánlja fűmel gyárban készített elismert jó minőségű **phosphor-savas**

műtrágya-gyártmányait,

így mint: **phosphorit-superphosphat és csontliszt-superphosphat** utányszó feltevések mellett. Ismertető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

HERE

MAGVAKAT

legmagasabb napi áron vásárol
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedése, Budapesten.

Hungaria könyvnyomda nyomása, Budapest, váci-körút 34.

K

Az országos m.
Ne
Egész évre 10

Lap
néhány szót

A
hivatalos kö
az egyesület
méinek mind
juttatását, a

Ör
fogva oly lel
lanul áll.

Az
állanak, söt

Eh
hiven és bec
időben a kor
kis mértékbe
gazdaság ügy

Ne
szaklappi te

Lap
állanak, kik
közlemények

A
1.
2.
3.
4.
5.
6.

hivatal főnö

7.
8.

9.
démia tanár

10.
állomás főnö

11.
12.
Kiv

Rubinek Gy
fitenyésztés
január 1-től

Mu
sebb gyakor

Kiv
képek. Már

és fogjuk di

A

minden ágát

A
legnagyobb
gazda, a ki

Bu